

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujino: za Ameriko: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; za Ameriko letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vsi v vrste borcev proti jetiki

Teden od 17. do 24. maja je posvečen potrebam borbe proti jetiki. Jetika je še zmerom najstrašnejša bolezen, ki uničuje naše ljudstvo. Za jetiko umre v Jugoslaviji letno 40.000 ljudi (v sami dravski banovini 1.500). Z odprto jetiko ograža zdravje drugih, zlasti zdravje otrok, v dravski banovini letno 5.000 bolnikov.

Jetika sihi bolnika k dolgotrajnemu brezdelju, zaradi jetike so bolniki in njihove rodbine izročeni propadanju. Jetika povzroča leto za letom ogromno izgubo na narodnem premoženju.

Dolžnost zdravega naroda je, da se proti jetiki bori z vsemi sredstvi, ki mu jih nudi sodobno zdravilstvo. Ta borba, ki je uspešna v skoro vseh zapadnih državah, bo tudi nam prinesla uspeh. Tej borbi je namenjeno delo Protijetične zveze. Izredno številne in važne so naloge, ki jih mora izpolniti Protijetična zveza, ako hočemo dohiteti drugo narodo.

Protijetična zveza hoče v vseh večjih krajih ustanoviti protijetične dispanzerje, ki naj omogočijo tudi najsiromašnejšim brezplačno preiskavo in, kolikor je to mogoče, strokovno zdravljenje. Dispanzerji naj pazijo na šolsko mladino, da se med njo omeji jetika. Dispanzerji na širijo splošno zdravstveno prosveto med narodom. Dispanzerji naj bodo središča deia protijetiki. Protijetična zveza je v zadnjih letih ustanovila dispanzerje že v najvažnejših središčih industrije in tujkega prometa. V desetisoče gre številno vseh, ki so bile deležne dobrot dispanzerjev. Število dispanzerjev pa je treba še povečati. S predavanji po mestih, trgih in vaseh,

po šolah, v delavnicah in tvornicah hoče Protijetična zveza sama in po krajevnih zvezah širiti zdravstveni pouk in s tem preprečiti vsako nepotrebno novo okuženje. Protijetične organizacije morajo krepko posegati v borbo za primernejša stanovanja, za zdrave delovne pogoje in zlasti za primerne mezde.

Protijetična zveza smatra za važno nalogo, da ustanavlja ali pomaga ustanavljati tudi druge zavode za zatiranje jetike, ki je naše najtežavnejše zdravstveno vprašanje. Toda tega vprašanja brez žrtv in sodelovanja vsega naroda ne bomo rešili. Za rešitev pa so potrebna sredstva. Slovenci moramo zbrati milijonski sklad za zdravljenje jetičnih in zatiranje jetike! Milijon Slovencev je milijon dinarjev s skromnim enodinarskim prispevkom!

Nihče, ki ima srce za ljudstvo, naj se ne izgovarja na gospodarsko stisko. Naše geslo je: ma hen položi dar zdravju ljudstva na oltar. Množina majhnih darov mora dati veliko vsoto. Zato morajo prispevati vsi! Posebno pa so dolžni pomagati oni, ki so na vodilnih političnih, gospodarskih in upravnih mestih. Z usodo se ne sme nihče igrati, češ da se njega jetika ne tiče. Koliko vas je, ki ne bi imeli sorodnika ali prijatelja, ki trpi zaradi te bolezni? Prireditve, predavanja, zbirke, razstave in sploh vse, kar bo v tem tednu storjenega za uvrstitev razumevanja za potrebe protijetičnega skrbstva, je pod pokroviteljstvom g. bana. Kadar gre za pomoč sočloveku, naj v strnjeni vrsti stoji ves narod od najvišjega do najnižjega.

Poglejmo, kako pri Hrvatih uspeva zavarovanje proti toči

Ce ni poljskih pridelkov, odnosno nimajo ti prave cene, vlada v deželi pomanjkanje. Napredno kmetijstvo si z raznimi sredstvi prizadeva, da bi izboljšalo pridelovanje kmetijskih pridelkov tako po količini kakor posebno po kakovosti. V tem pogledu se je že mnogo storilo tudi pri nas, vendar nas še čaka cela kopica važnih nalog.

Ljudsko premoženje pa ni le v človeških rokah, temveč odreja usodo pridelka narava in njeni vremenski pojavi. Mnoge naravne sile si je človek ukrotil ter napravil podložne, vendar vremena doslej ni mogel usmeriti po svojih željah in potrebah. Škodljivi naravni pojavi morejo v nekaj minutah uničiti ves trud in pokopati vsa upanja ter oropati kmeta vsakdanjega kruha, tako da nima sredstev niti za golo življenje. Posebno so usodne vremenske neizgode tam, kjer prevladuje mali posestnik, ker ga vsaka škoda prime prav pri jedru njegovega obstoja.

Izmed škodljivih uam je za naše kmetijsko gospodarstvo najbolj občutna toča. Zato je

že zelo staro prizadevanje, kako obvarovati kmetijske pridelke pred točo. Mnogo so se že prizadevali in si še prizadevajo strokovnjaki, kako bi preprečili pojav toče, toda do danes se še ni noben način preganjanja te uime obnesel. Na drugi strani se je pa posebno v zadnjih petdesetih letih začel boj proti toči na neki drugi način, ki ne stremi za tem, da bi točo preprečil, temveč da bi z zavarovanjem proti poškodbam po toči dobil lastnik pridelkov primerno odškodnino, za katero bi mogel drugje nakupiti pridelke, ki mu jih je toča uničila. K zavarovanju proti požaru, ki je v naši banovini izvedeno v splošno zadovoljnost že — mirno lahko trdimo — v devetdesetih odstotkih, se je v teku časa pridružilo tudi zavarovanje proti toči, katero naj obvaruje našemu kmetu vsakdanji kruh.

V dravski banovini imamo nad 800.000 ha obdelane zemlje, katere pridelki so predstavljati kljub slabim cenam v preteklem letu vrednost okoli poldruge milijarde dinarjev.

Pametno bi bilo, da bi ta vrednost ne ostala več prepuščena usodi. Zato so nameravali pri nas že pred leti uvesti obvezno zavarovanje zoper točo. Kakor vsako novost so tudi to novo zavarovanje naši kmetje nezaupno gledali in godrnjali, češ: čemu se novih bremen, ko so še dosedanja neznosna! Vendar pa je zavarovanje edino sredstvo, ki zagotovi kmetu povračilo nastale škode. Vsakomur je znano, da toča pobije le posamezne kraje, in to ne vsako leto. Vemo pa tudi, da toča v teku let niti enemu kraju ne prizanese. Iz tega spoznamo, da je škoda po toči zelo primeren predmet za zavarovanje. Skoro stoletne izkušnje so to nepobitno potrdile. Doslej se je pri nas le redko kateri večji posestnik zavaroval zoper točo, in še to po večini v takih krajih, ki jih toča pogosteje obišče. Zato so bile premije visoke, kar celo napredne gospodarje odbija od zavarovanja proti toči.

Da pomaga našemu kmetu, je izdala vlada že leta 1931. zakon o obveznem zavarovanju setev in pridelkov proti škodi po toči. Ta zakon so pozneje razširili tako, da je morala izdelati vsaka banska uprava za svoje področje podrobno uredbo za obvezno zavarovanje proti toči. Zakonodajalec je določil obveznost zavarovanja zato, da se razširi število zavarovancev na čim večjo mero, kar zavarovanje znatno poceni. Tudi naša dravska banska uprava je izdelala tedaj načrt takšne uredbe. Da ne bi bilo kakšnih špekulacij z ljudskim denarjem, se naj bi bila ustanovila Kmetijska zavarovalnica dravske banovine, katere poslovanje bi bilo neposredno podrejeno banski upravi. Zavarovalnica naj bi se pobirala na ta način, da bi se uvedla posebna doklada k zemljariji, tako da bi prišlo na en hektar obdelane zemlje po 7 Din zavarovalnine. Ta znesek bi prav gotovo ne pomenil takšne obremenitve, ki bi ogražala ali ovirala donosnost gospodarstva, odnosno bi ne bila v skladu z gospodarsko koristjo, ki izvira iz zavarovanja. Najvišji odstotek (okoli ene tretjine) zavzemajo v naši banovini prav majhna posestva od enega do petih hektarov. Taki posestniki bi plačevali od 7 do 35 Din letne zavarovalnine proti toči za vse svoje pridelke. Načrt te uredbe je bil že 1933. leta v pretresu pred banovinskim svetom, ki ga je pa iz nerazumljivih razlogov odložil za drugo leto. Vsemo goče se je takrat govorilo, kdo in zakaj je preprečil uvedbo obveznega zavarovanja zoper točo v naši banovini. Čulo se je nazadnje, da je predlog uredbe propadel zato, ker so naši strokovnjaki zagrešili hudo pomoto pri preračunavanju zavarovalnih premij zoper točo, in to celo za več kakor polovico prenizko. Od tedaj pa še vedno spi osnutek mirno spanje na banski upravi. Vendar pa povsem brez poviada.

Tudi druge banovine so sestavile uredbe za zavarovanje proti toči, toda s to razliko, da ni ostala briga za kmeta le na papirju, temveč se obvezno zavarovanje proti toči tam že več let izvaja. Poglejmo k bratom Hrvatom preko Sotle, kaj so oni dosegli. Pri savski banski upravi so ustanovili Zavod za zavarovanje proti toči, kamor se steka obvezno po občinali pobrana zavarovalnina po 5 Din od orala orne zemlje, odnosno 100 Din od orala vinograda. Od tako vplačanih premij se izplačujejo prizadetim odškodnine, če

jih zadane toča. Moglo bi se zgoditi, da bi zavzela kakšno leto toča takšen obseg, da bi se morala znižati izplačila na višino, ki jo dopušča vplačana zavarovalnina. V štirih letih delovanja tega zavoda so doslej dobili oškodovanci izplačano vso škodo, kar je jasen dokaz, da je ta način zavarovanja koristen za našega kmeta. Zavod se je v teku let po dobljenih izkušnjah izpopolnil in je letos uvedel tudi zavarovanje industrijskih rastlin. Ustanovil si je za primer hudih let poseben sklad, v katerega plačajo oškodovanci neznoten del potegnjene zavarovalnine. Zda pa hoče dobiti zavod še od banovine in države redne letne prispevke za ta sklad, ki je os-

novan kakor vse to zavarovanje na kmečki samopomoči. Tako bodo tudi v nepovoljnih letih kmetje brez skrbi gledali grozeče oblake nad poljem. Kdor je sagn izkusil zlo tistih kratkih minut, ko začne padati ledeno zrnje po njivali, bo znal ceniti delo v sosednji banovini. Podobno so z vsem uspehom uvedli obvezno zavarovanje proti toči tudi v dunavski banovini, žitnici naše države.

Začuden se mora pri nas človek vprašati, kaj počnejo odločilni čimtelji pri nas, da se ne oživi ta koristna naprava. Kaj res ni nikogar, ki bi stopil vsaj na vaški zvonik in pogledal, kaj se godi, koder ma nese oko?

mo razpečavati v Nemčijo in se mora vršiti samo ob sebi umevno izvoz sadja samo v nekakem razmerju z drugimi našimi poljskimi pridelki, ki smo jih istotako primorani izvažati, obstoja nevarnost, da bomo mogli izvoziti letos v Nemčijo morda samo 100 do 200 vagonov jabolk. Ves prebitok naše sadne letine, ki ga naš domači rabnik na noben način ne more pokupiti, bi naravno ostal sadjarju, ki pa danes zaradi gospodarske stiske ne razpolaga niti s potrebno posodo, da bi tako mogel rešiti svoj pridelek s stiskanjem pred popolnim razvrednotenjem.

Opozarjamo na to nevarnost pravočasno naše sadjarje in iniova društva, da tudi ta s svoje strani store nemudno pri odločilnih oblastvih vse, da bo izvoz sadja v Nemčijo zagotovljen v čim večjem obsegu.

Poleg državnih oblastev in naših narodnih zastopnikov opozarjamo tudi našo industrijo in trgovce uvoznike, ki morda v svoji kratkovidnosti pospešujejo uvoz potrebnega blaga iz onih držav, ki so kot odjemalke naših kmetijskih pridelkov daleč za Nemčijo. Zavedati se morajo namreč, da ne moremo računati z izboljšanjem naše gospodarske stiske tako dolgo, dokler ne dvignemo kupne moči našega kmeta, ki je v naši kmetijski državi glavni steber vsega gospodarstva.

V Nemčijo bomo izvažali, če bomo tudi tam kupovali

Iz vrst izvoznikov sadja smo prejeli in objavljamo:

Iz raznih razprav v našem dnevnem in strokovnem časopisu je razvidno, da moramo tudi kupovati v Nemčiji, če hočemo čim več naših kmetijskih pridelkov razpečavati na nemškem tržišču, ki je za nas življenjskega pomena.

V vrstah naših sadnih izvoznikov se bavijo z namero, da bi predložili odločilnim oblastvom spomenico, v kateri bodo zahtevali, da se uvede nadzorstvo uvoza izvajajo najstrože in da naj tudi državna oblastva brezpogojno gledajo na to, da se državne dohabe blaga, ki ga nimamo doma, pokrivajo v Nemčiji.

Prav te dni se je razpravljalo v ministruvstvu za pošto o nabavi novih glavnih radijskih postaj za Beograd, Zagreb in Ljubljano in več vmesnih postaj. Bilo bi želeli, da bi bile te nabavke v vrednosti kakih 30 milijonov dinarjev oddane v Nemčiji.

Pozabiti ne smemo, da po sedanjem stanju spet kaže izredno dobra letina. Zato se moramo pravočasno pobrigati, kam bomo prodali odvišne produkte. Pač v glavnem v Nemčijo. Samo v Dravski banovini moramo po dosedanj ceni računati s pridelkom najmanj 6000 do 7000 vagonov jabolk, od katerih more kupiti Češkoslovaška najve-

1000 vagonov, medtem ko nam za prebitok ne preostane noben drug trg kakor nemški.

Na podlagi sporazuma, ki je bil marca sklenjen v Zagrebu z Nemčijo, pa bo Nemčija odslej kupovala od nas samo toliko, kolikor bo znašal naš uvoz iz te države. Ker pa ni sadje edino blago, ki ga more-

Občinske volitve v treh občinah

V nedeljo so bile občinske volitve v treh slovenskih občinah: v Senčurju (srež Kranj), na Homcu (srež Kamnik) pri Sv. Juriju ob Ščavnici (srež Ljutomer).

V Senčurju je bila proti listi JRZ z nosilcem g. Antonom Umnikom postavljena samo lista ene skupne z nosilcem g. Antonom Verbičem. Dobila je 76. Umnikova lista pa 694 glasov. Volilnih upravičencev je bilo 1081 volilo pa jih je le 770, kar priča, da je večina naprednih volilcev ostala doma.

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v noistni občini g. dr. Korošca, je dobila lista JRZ z nosilcem g. Antonom Koroškom 518, opozicijska lista z nosilcem g. Alojzijem Zerncem pa 235 glasov. Lista JRZ ima 22, opozicijska pa

2 odbornika. Volilnih upravičencev je bilo 1161, volilo pa jih je 753 ali 74 odstotkov.

Na Homcu je bilo volilnih upravičencev 528, volilo pa jih je 420 ali skoro 80 odstotkov. Lista JRZ z nosilcem g. Gregorjem Repanškom je dobila 262 glasov in 16 odbornikov, opozicijska lista pa 158 glasov in 2 odbornika.

Od vseh volilnih upravičencev je dobila lista JRZ nad polovico le v Senčurju, medtem ko je pri Sv. Juriju in na Homcu ostala pod polovico in je dobila pri Sv. Juriju 44, na Homcu pa 49 odstotkov.

Kupuj domače blago!

Ivan Stivnik:

Usodna žena

Romana je vedela, kako je z očetom, in medtem, ko sta šli ti in Beatrika s poslednjim denarjem, ki ga je mogel dobiti, v kopališče, se je zaupal svoji hčeri. Romana ni pomišljala niti trenutka. Vse svoje imetje po materi je vrgla do zadnjega beliča na telitnico, samo da bi rešila očetu dobro ime ter mu zagotovila miren konec. Odkupila mu je tvrdo ter obljubila, da jo spravi spet do veljave in poskrbi za nas tako, da nam ne bo trpeti pomanjkanja. Ker nam je hotela prigraniti poniževalno odkritje, da smo poslednj navezani na niene dobrote, je pregovorila očeta, da je napravil navidezno oporoko, v kateri je naložil Romani dolžnost, skrbeti za nas po svojem prevdanku. Tako si je z veseljem naprtila težko breme in se žrtvovala za nas od dne do dne. Rajši, nego da bi mi česa pogrešali, se je sama odrekla vseh udobnosti, dasi brezumnega zapravljanja ni trpela in tudi ni smela trpeti, če ni hotela, da pridemo vsi skupaj na beraško palico. Odkrila je morala delati noč in dan, da je spravila tvrdo spet do veljave, in vendar nam ni pokazala, kako težko nas preživlja. Molče in ponosno je trpela vse naše obtožbe, našo mržnjo in mojo neotesanost, in se ni branila, samo zato, ker je bila obljubila očetu, da ti prigraniti ponižanje do zadnjega hipa. Da ni bilo nje, bi bili vsi trije berači brez doma. Zakaj tudi ta hiša, v kateri smo vse te čase tako udobno živeli na njene troške, je Romanina ded-

ščina po materi. Njen oče te ni povedel v svoj dom, ampak v dom svoje hčere. Tudi ti si bil zamolčan iz prevelike ljubezni, da se ne bi čutila odvisne. Ko mi je končno Romana povedala resnico, ker sem jo sirovo hrulil in ravnal z njo kakor z izpodlezovalko, mi je ni povedala zato, da bi se bahala, ampak da bi me rešila malopridnega življenja. V svoji dobroti in velikodušju je izpredvidela, da je zame še rešitev, če najdem navrstveno oporo, človeka, h kateremu bom lahko dvignil oči ter se ga oklepaj s spoštovanjem. Pograbila me je za moje častiljubje in nji edini se imam zahvaliti, da se nisem pogreznil v studu do samega sebe in v jalovem, praznem življenju, ki sem ga živel. S svojim ljubečim, razumnim vplivom me je postavila na noge ter mi bila od tistih dob zvesta sestra in prijateljica polna umevanja, ki mi hoče ugledati tudi pot v bodočnost, ako bom priden in marljiv. Ko mi je razodela vse, sem ji moral obljubiti, da ne povem nikomur; razen nje in mene vesta resnico samo še Hojar in notar — nihče drugi ker nam je hotela prigraniti ponižanje. Šele ti s svojo grožnjo, da jo izročiš sodniji, si ji onemogočila nadaljnjo prizanesljivost; morala me je odvezati besede — hvala Bogu! Zakaj srce se mi je krčilo, ko sem moral molče gledati, kako ji vračata dobrote, katere vama je izkazovala. Zda mislim, ne boš več iskala pomoči pri sodniji, zakaj če nam odtegne Romana svojo roko, smo prosaki. Kako velikodušno je bilo, da je dovolila Beatrki za opremo štiri-deset tisoč dinarjev, moreš šele presoditi, če ti povem, da ji bo ta hip zelo težko pripraviti denar, ker je morala celo odložiti po-

trebne prezidave v tovarni, da ji ni bilo treba delati dolgo. Tovarna je postala šele sedaj dobičkanosna, zgolj po zaslugi njene neumorne marljivosti. Prav nič se ne bi čudil in nič bi ji ne mogel zameriti, če bi se zdaj, spričo tvojega ravnanja, vendar že .... veličala teh neprestanih, vsakdanjih žrtev. Potem bi lahko mi vsi povežal čuho in se posloviš od te hiše, kjer nas je redila dobrota in plemenitost njenega srca.

Globoko sopeč je Janko umolknil ter se vrgel na svoj stol.

Mrtvaška tišina je sledila njegovim besedam. Gospa Sibila je bila bleda kakor prt in si je grizla ustnice, a tudi Beatrika je sedela nepremično, kakod bi bilo treščilo vanjo.

Viktorju pa so se svetile oči, ko je poslušal Janka. Vse uganke, ki mu jih je doslej zadajalo Romanino vedenje, so bile razrešene. Takšna je bila tedaj »skopuha in živji računski stroj«, kakor sta mu bili dani opisali Romano! Da, ni ga varalo čuvstvo, ko mu je govorilo, da je Romana velikodušen in plemenit značaj. Vroč in nežno mu je vzklopela v srcu ljubezen do nje. Pozabil je malone, da je stalo od davni med njima nekaj nepomilivega in pretečega ter izkušalo raztrgati jedva spletene vezi.

A ta zapreka se je morala dati odstraniti. Karleci je bilo — v Romani sami se ni bilo začelo!

Skočil je na noge. »Oprostita, da se zdaj umaknem med svoje štiri stene«, je dejal ženskama. V naglici je poljubil gospe Sibilino roko, se naklonil Beatrki ter toplo in prisrčno stisnil Janku desnico. Nato je odšel.

Politični pregled

Abesinije je zdaj tako rekoč konec. Po sedem mesecev trajajoči vojni

so Italijani strli zadnji odpor Abesincev in zasedli prestolnico Adis Abebo

Neguš Haile Selasi je pred zasedbo pohegnil s svojo rodbino v Džibuti. Ko je cesar zapustil Adis Abebo, je nastal v mestu velik nered. Nastopile so roparske drhali in plenile. Med ropanjem so pobile 24 tužcev, po večini Grkov in Armencev. Drugi Evropeci so se pred roparji poskrili; po raznih poslaništvih, zlasti francoskem in angleškem. Na več krajih so nastali požari. Po vkorakanu italijanske vojske v Adis Abebo, so roparske drhali pobegnile.

Z zasedbo Abesinije nastaja vprašanje,

kaj bosta zdaj storili Anglija in tudi Francija

Angleški tisk se zavzema za to, da si Anglija zavaruje svoje koristi v Abesiniji. Predvsem si mora zavarovati Tansko jezero na osnovi nove pogodbe. Kakor je znano, dobiva Modri Nil, ki namaka in gnoji ozemlje pod angleško oblastjo, svojo vodo v Tanskem jezeru. Če bo Italija obdržala Tansko jezero, lahko odzame Modremu Nilu vodo, kar bi bilo usodno za obširno ozemlje. Francija se sedaj zavzema za sklicanje italijansko-francosko-angleške konference, ki naj se razgovori o usodi abesinskega ozemlja. Kaže, da bodo Francozi podpirajo angleško stališče, da Italija v Abesiniji ne sme osnovati kolonialne vojske, ki bi mogla ogražati afriško posest Francije in Anglije.

V ponedeljek so se začela v Beogradu

važna državniška posvetovanja držav Balkanske zveze.

ki bodo odločilnega pomena za nadaljnje stališče do mednarodnih dogodkov. Posvetovanju se udeležujejo zunanji ministri Jugoslavije (dr. Stojadinović), Rumunije (dr. Titulescu), Turčije (dr. Ruždi Aras) in Grčije (general Metaksas). Spricho obsežnega gradiva so se posvetovanja Balkanske zveze zavlekla do srede, ko so se začela

posvetovanja stalnega sveta Male antante.

ki je med drugim razpravljala o posledicah italijansko-abesinske vojne glede na Društvo narodov, o položaju po enostranski nemški

odpovedi lokarnske pogodbe in o položaju, nastalem v Srednji Evropi, ker je Avstrija prekršila senžermensko mirovno pogodbo in spet uvedla vojaško obveznost.

V Sarajevu se je te dni vršil socialnodemokratski shod, na katerem je govoril dr. Živko Topalovič. V glavnem je razpravljal

o novo se snujoči socialistični stranki.

Obširno je poročal o združeni opoziciji ter ji očital, da je zamudila s svojo neodločnostjo ugodne trenutke ter izgubila zaupanje naroda, ki ga je dobila pri lanskih majskih volitvah. Naposled je priporočal povišanje mezd in plač kot najboljšo sredstvo za ojačanje kupne moči prebivalstva.

Ze preazadnjo nedeljo so se vršile v Franciji državnozbornske volitve, to nedeljo pa so bile že ožje volitve, tako da je zdaj izvoljenih vseh 614 poslancev, kolikor jih ima francoski državni zbor.

Zmagala je pri francoskih volitvah levica, in sicer so dobili komunisti (Andree Martin) 72 mandatov (61 več kakor pri poslednjih volitvah); komunistični disidenti 10 (prej 0); socialistična stranka Leona Bluma 145 (prej 97); socialistična unija pod vodstvom Paul-Boncourja 25 (prej 43); republikanski socialisti 9 (prej 40); radikalni socialisti pod vodstvom Daladiera in Herriota 115 (156); neodvisni radikali Bouillona 31 (79); republikanska levica pod vodstvom Flandina 83 (48); krščanski demokratji pod vodstvom Pezeta 23 republikanska demokratska unija (Marin) 90 (prej 76); konservativci 11 (prej 4). Ljudska fronta je dobila skupno 375 mandatov (350), nacionalna fronta pa 238 (doslej nekaj nad 250). Ljudska fronta bo spricho tega razpolagala v poslanski zbornici z večino 137 mandatov. Zanimivo je, da je izvoljenih 272 polnoma novih poslancev, kar se od l. 1885. do danes še ni pripetilo. Volite so potekle v glavnem mirno, le na deželi je ponekod prišlo do manjših izgredov. Meščanski tisk je zaradi velikega uspeha komunistov zelo vznemirljen. Z zmago levice je zdaj zagotovljena sestava levičarske vlade pod vodstvom socialistov. Najbrže bo vodstvo vlade prevzel Leon Blum.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas!

vašo gospodično in med menoj? Lahko da gre za srečo gospodične Romane.»

»To se ve; da hočem, gospod! Vse sem pripravljena storiti za gospodično. Saj vem, da imate z njo dobre namene.«

»Da, Dora, to mi lahko verjamete. Poslušajte me. Kakor hitro se gospodična Severjeva vrne, mi pridite povedati in me spustite neprijavljenega v njeno sobo, da me ne bo utegnila odsloviti.«

»Brez skrbi, gospod.«

»Dobro. Najdete me v moji sobi, ali pa bo Kajuta vedel, kje sem. Toda prosim vas, pokličite me takoj.«

Viktor je šel odtod k Beatriki, da bi izvršil med tem tudi svoj prvi namen ter naravnost vprašal spletarko, kaj je govorila davi z Romano. Toda niso ga spustili k nji; rekli so, da je gospodična božna in ne sprejme nikogar.

Mrko je pogledal pred se. Brezdelje, ki mu je bilo naloženo v tej zanj tako važni stvari, ga je delalo nervoznega. Izkusil je govoriti vsaj z gospo Sibilo, a tudi ona ga ni sprejela in se je dala opravičiti, da jo glava boli.

Dejstvo je bilo le, da se danj po Jankovem razodetju res nista počutili bogve kako dobro.

Po m nemira se je vrnil Viktor v svoje prostore.

Tam je našel Janko. Fant je z bledim obrazom sedel v naslonjaču. Ko je Viktor vstopil, je skočil na noge.

»Pričakoval sem te tukaj, stric Viktor. Zdaj veš, koliko hvalje dolgujemo Romani, in gotovo ne boš več mislil, da bi imela tako slabe lastnosti, kakor sta jih podtikali

Prvo
zjutraj —
zadnje
zvečer!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

ZITO. Iz Sremske Mitrovice javljajo, da so začele cene pšenici naglo padati. Zaradi tega tudi dovoz na trg nazaduje. Pšenico plačujejo trgovci zdaj po 135 do 137, a zasebniki po 140 Din za 100 kg. Po mišljenju žitnih trgovcev je iskati vzroka temu naglemu padanju le v tem, da so se siromašni sloji zaradi visoke cene pšenici oskrbeli s turščico.

VINO. Pričakovanje, da se bo vinska kupčija po velikonočnih praznikih kaj popravila, se še ni uresničilo. Zaloge se le počasi zmanjšujejo. Cene so vedno iste ter se zahtevajo nekoliko višje le za pretočena vina. Prav take nevshečne prodajne razmere vladačo tudi v drugih naših banovinah in v drugih državah, tako v Avstriji, Nemčiji, Franciji, Rumuniji, Madžarski in celo Italiji.

PERUTNINA. Na ljubljanskem trgu so prodajali par nekoliko večjih piščancev po

njenomu značaju mama in Beatrika.«

Viktor mu je položil roko na ramo. »Tega, prijatelj, že davno ne verjamem več. Ze davno vem, kako zlato bitje je tvoja popolnsestra, dasi sem šele danes spoznal vso velično njenega ravnanja. In da ne boš prav nič dvomil o mojem spoštovanju do Romane Severjeve, ti zaupam — da jo ljubim in jo hočem zasnovati.«

Janku so se zablesčale oči; burno je objel strica. »Vidiš, stric Viktor — to veselje mi gre po vsej pravici, v odkup za pobitost, s katero me je navdala sestrina zaroka. Zdaj verujem v izravnajočo pravičnost!«

Viktor je vzdihnil. »Tudi jaz upam vse najboljše dragi Janko. Toda hipno sem nekam malodušne volje. Nedostaja mi jasnosti, in to je zame v slehernem položaju najhujše, kar me more zadeti. Posebno še zdaj! Snoči se mi je zdelo, da je med Romano in menoj vse v najlepšem redu. Menil sem, da mi bo treba danes le stopiti k nji, pa bo moja sreča zagotovljena. A davi se je moralo zgoditi nekaj, kar stoji zdaj med nama kakor zid in naš loči. Bojim se, da je vteknila tvoja sestra prste vmes, dasi ne vem ničesar zanesljivega, razen da je imela Beatrika zjutraj z Romano daljši razgovor, po katerem je bila Romana vsa izpremenjena. Tako rad bi bil vprašal Romano, kaj ji je, toda ona se me ogiblje in mi ne da govoriti s seboj. Zdaj je že spet ušla v tovarno. Ko sem jo zjutraj srečal, se je vedla tako mrzlo in nedostopno ter me odpravila tako prezirno, kakor ne bi storila niti z beračem na cesti. Ako se peljem za njo, me gotovo ne pusti pred svoje obličje.

30 Din. Kokošje meso je bilo po 20 do 22 Din za kg. Jajca pa so se trgovala po 50 par za kos.

ČESNJE. Na mariborskem trgu so se pojavile prve češnje. Prispelle so iz Mostarja. Za sladki sad pa je za enkrat cena še prav visoka. Prodajajo se po 24 Din za kg.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (s pršteto premijo):

1 holandski goldinar za 29.75 do 29.86 Din;
1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
1 angleški funt šterling za 215.84 do 217.89 Din;

1 ameriški dolar za 43.44 do 43.80 Din;
100 francoskih frankov za 288.25 do 289.69 Din;

100 češkoslovaških kron za 180.61 do 181.72 Din;

Vojna škoda se je trgovala po 356 do 357 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 81 Din. Nemški klirinški čeki so bili po 13.70 Din

Sejmi

11. maja: Brežice, Breg pri Ptuj, Črna;
12. maja: Koprivnik, Lemberg, Velika Loka, Zagorje ob Savi, Planina pri Sevnici, Slovenjgradec, Kamnik (samo za živino);
13. maja: Gradac v Beli krajini;
14. maja: Sodražica;
16. maja: Kočevska Reka, Krka, Lukovč, Moravče, Pilštani, Razkrižje, Studenec (krški srez), Tržič (samo za blago), Vojnik, Ptujška gora.

DOPISI

BREZJE - MOŠNJE. Pred tedni se je oglašilo v občinski pisarni pet brezposelnih, ki so pravkar zborujočo občinsko upravo prosili pomoči in podpore. Med člani uprave in med brezposelnimi je prišlo do živahnega razgovora in sem in tja do krepkega izražanja, česar posledica je bila, da so bili štirje prosilci ovadeni političnemu in sodnemu oblastvu. Sresko načelstvo jih je obsodilo na 2 do 4 dni zapore, odnosno na denarno kazen, sodišče je pa prizadete oprostilo vsake krivde in kazni. — Ni še dolgo, ko je občinski odbor čisto brez potrebe obremenil naše davkoplačevalce za 26.000 Din s tem, da se je z g. Cvenkljem Jožefom iz Peračice pogodil za imenovano vsoto in to kljub temu, da sta prejšnji odbor kakor tudi sresko sodišče v Radovljici terjatve g. Cvenklja kot neutemeljene zavrnila. Ali ne bi bilo pametnejše, če bi se vsaj del tega denarja porabil za pomoč domačim brezposelnim? Če bi naš občinski zastop obrnil svojo pozornost v to smer, ne bi bilo treba delati ovadb in ne bi bilo treba našim, pomoč potrebnim fantom v zapor. Ovadba te vrste je prvi žalostni primer v zgodovini naše občine! Do zadnjega časa so siromašni vedno dobivali podporo! Če občina ni imela sredstev, je siromakom pomagal župan sam. Ne zahtevamo od sedanjega župana osebnih žrtv v korist siromašnih, zahtevamo pa, da se občinski denar uporablja v korist vseh, pred vsem pa ubožnih občanov, ne pa da se kar celih 26.000 Din da celo v primeru, ko je sodišče zahtevo zavrnilo! — Posneto mleko, o katerem smo že pisali, je vzelo v pretres tudi sresko sodišče v Radovljici. G. Globočnik iz Mošenj je zaradi trditve o oddaji posnetega mleka v mlekarino tožil g. Globočnika z Otoka. G. Globočnik z Otoka je nastopil pri razpravi dokaz resnice, kar je zadevo toliko obrnilo, da jo bo zdaj najbrž vzelo v pretres državno tožilstvo. O končnem izidu te zamotane zadeve bomo ob priliki še izpregovorili. V. C.

GORENJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Letos bomo imeli kakor kaže, zgodno letino. Zaradi mile zime in zgodne pomladi je rast na travnikih in njivah izredno napredovala, da stari ljudje ne pomnejo kaj takega. Ozimna je tako rekoč že v cvetju. Prav tako je trava že tolika, kakršna je navadno še le ob koncu maja. Če bo ugoden maj, bo letos konjna že ob koncu maja in žetev ob koncu junija. — V ponedeljek, ko je bil v Poljanah sejem sv. Florijana, je imel tam minister g. dr. Krek političen shod. G. minister se je spravil najprej na politične nasprotnike in jim pripisal seveda vso krivdo na sedanjih hudih gospodarskih razmerah. Zatrjeval je, da se položaj že boljša. No, v dolini še tega prav nič ne občutimo. Pri nas se bo gospodarsko stanje izboljšalo, ko bodo spet šli vozovi obloženi z lesom proti Škofji Loki in ko se bo živina lahko prodajala po primernih cenah. Kdaj se bo to zgodilo, bi radi vedeli.

LITIJA. Predsednik Jugoslovenskega podpornega društva v Monchecourtu v Franciji g. Ivan Polšek je poslal tukajšnji občini 734 Din za nabavo obleke in obutve štirim nedoletnim otrokom Franceta Dragarja, ki je tragično preminil v Srbiji in katerega žena je zdaj v umobolnici v Beogradu. Za velikodušen dar najlepša hvala!

LJUTOMER. V nedeljo dne 10. maja 1936 se bo vršila v Ljutomeru daleč naokoli znana velika pomladanska Sokolska tombola. Prvi glavni dobiček je vreden 2000 Din in še mnogo, mnogo krasnih dobičkov lahko zadene na tombolsko karto, ki stane samo 2 dinarja.

NOVA OSELICA (Smrtna kosa). Pri svoji materi je v petek 24. aprila umrl za zavrtno boleznijo orožniški podnadnik g. Jakob Guzelj. Služboval je osem let po južnih krajih, nazadnje v Umki pri Beogradu, od koder je prišel bolan na pljučih domov. Bil je zvest naročnik »Domovine«, katero je ves čas med boleznijo rad čital, in to še zadnji dan, ko je nekaj ur zatem umrl. Pogreb je pokazal, da je bil pokojni Jakob priljubljen med domačim prebivalstvom. Za njim zahtujejo zaročenka, mati in bratje, izmed katerih je eden tudi orožnik v južni Srbiji. Blag mu spomin!

ORMOŽ. II. redni občni zbor pododborna Zveze kmečkih fantov in deklet za ptujsko okrožje bo v nedeljo 17. t. m. ob pol 9. dopoldne v Skorčičevj dvorani v Ormožu. Dnevni red običajen. Udeležba odbornikov obvezna! Društva naj pošljejo na vsakih 10 članov po enega delegata. Fantje in dekleta, pridite!

ORMOŽ. Dne 2. t. m. je bil tukaj plemenski sejem Zveze selekcijskih društev za ormoško cikasto (pincgavsko) goved. Prignanih je bilo 26 bikov, 1 krava in 1 telica. Od bikov je bilo 15 ugodno ocenjenih in od teh prodanih 14 za skupaj 30.400 Din. Med neocenjenimi bikovi je bila večina premlada. Poznalo se je to na številu živali in delno tudi na kakovosti. Jesenski plemenski sejem bo 26. septembra.

SV. JURIJ OB TABORU. V nedeljo 10. t. m. nas na svojem izletu po Savinjski dolini posetijo fantje in dekleta iz Prlekije, ki bodo v Kapli v Radiškovi dvorani uprizorili veseloigro »Vaško Venero«. Ljubitelji dobre igre, pridite!

Čakati križemrok do večera mi je pa nezno.

Janko ga je poslušal s čedalje večjim nemirom. »Tak primi vsaj Beatriko. Vprašaj jo, kaj je storila Romani.«

»Z Beatriko ni mogoče govoriti. Mislil sem davi, ali takrat je bil navzoč njen zaročenec. In prejle sem poizkusil spet. Ni me sprejela, češ da ji je slabo.«

Janko je zgrbančil čelo. »Rad verjamem, da ji ni po čemu zavidati njenega sedanjega razpoloženja. Toda pomorem ti, stric Viktor; takoj pojdem k nji ter jo pozovem na odgovor.«

»Ze je hotel steči; a Viktor ga je ustavil. »Ne hodj — bilo bi brez pomena. Resnice od Beatrike itak ne izveš. Lahko pa mi pomoreš drugače.«

»Brž povej, s čim?«

»Pelji se s kolesom k Romani ter poizkusj spraviti iz nje, kaj ji je hotela davi Beatrika. Mene za zdaj ne omeni. Ne povej ti, da te pošljem jaz. Izkušaj ji spretno razvezati jeziki. Ako bi vedela, da te pošljem jaz, ti ne bi odkrila ničesar. Vem, ljubi Janko, da imaš jutri izpit in se moraš še pripravljati. A vendar te prosim, žrtvuj mi urico časa. Tako sem vznemirjen — bolj zaradi Romane nego zaradi samega sebe. Ali mi izpolniš prošnjo?«

Janko mu je tako krepko stisnil roko, da ga je zabolela. »To se razume, stric Viktor! Takoj se popeljem tja, izgovorim se pa s tem, da si hočem ogledati povodenj in govoriti z Romano zaradi prizora, ki smo ga imeli pri kosilu. Pretipljem ji dušo kar najopreznije in se vrnem s svojim poročilom, kakor hitro opravim.«

Stisnila sta si roke in Janko je odhrtel. Takoj nato je zdrvel na svojem kolesu z doma.

23. POGLAVJE.

Z nestrpnostjo in nemirom je Viktor pričakoval nečaka. Nazadnje se je mladenič vrnil ter planil v njegovo sobo.

»Nu?« je vprašal Viktor in skočil s stola.

Janko se je brez sape vrgel v naslonjač.

»Ta stvar mi je povsem nerazumljiva, stric Viktor. Iz Romane ni mogoče dobiti besedice. Kar okamenela je, ko sem izrekel tvoje ime. Odkraja mi je odgovarjala povsem mirno in prijazno, dasi jo obdaja kroginkrog zmešnjava in mora misliti na vse. Voda narašča venomer in je že preplavila pota. Tožko da sem še prevozil s kolesom. In Romana je baš poslala delavce domov, ker bo gotovo že vse poplavljenno, preden mine ura.«

»Pa ona sarna?« je vprašal Viktor v skrbeh.

»Ona hoče urediti še to in ono in ostati, dokler se bo dalo. A dolgo ne bo mogoče; prej ali slej bo morala tudi ona bežati. Bojim se, da ne bi bila povodenj hujša od vseh, kar jih pomnimo.«

»Ali ima svoj avto tam?« je poizvedoval Viktor.

»Da, avtomobil stoji pripravljen pod dvigalom. Z njim se že še kako pripelje, ako ne bo odlašala predolgo. Zabičil sem šoferju, naj pazi.«

»To je dobro. A zdaj povej — ali nisi dogljal prav ničesar, kar bi bilo utegnilo povzročiti čudno Romanino vedenje?«

»Ne, stric Viktor. Najprej sem ji izrazil svoje obžalovanje nad maminim nastopom proti nji. Pogladija me je prijazno po lasih, kakor je njena navada. Molči, je dejala, kar molči, fant; to me pač ne more boleti. Tako nekam čudno je podčrtala besedico to. Ali se ti je užalilo kaj drugega? sem jo vprašal. Obrnila se je vstran. Ne, nič — kako ti je prišlo to na um?« je vprašala. »Zdi se mi, kakor bi te nokaj težilo,« sem ji odgovoril. Tedaj se je naglo vzravnala. Nič mi ni — skrbi me seveda le povodenj. Mnogo škode bo napravila in gotovo bo treba za nekaj dni ustaviti obrat — prav zdaj, ko imamo toliko naročil. Nato sem ji rekel, da sta mama in Beatrika zaradi mojega odkritja vsi prepadeni in osramočeni ter jima je silno žal, da sta tako grdo ravnali z njo. Diplomatsko sem nadaljeval: »Saj je tudi Beatrika se je vedla proti tebi še včeraj tako sovražno in davi menda spet, ko je bila pri tebi. Tedaj me je Romana osuplo pogledala in rekla tiho: Motiš se, Janko, tvoja sestra mi je storila davi veliko dobroto, in dasi je mislila morda drugače, ji vendar odpustim zaradi tega vse, karkoli mi je kdaj storila, in ji izplačam seveda tudi onih štirideset tisoč dinarjev za opremo. Ker nisem vedel več česa reči, sem ji sporočil na slepo srečo tvoj pozdrav. Njen obraz je postal še tisti hip kakor kamen in led. Inženjer Trtnik naj pošilja svoje pozdrave drugam,« je dejala tako trdo in rezko, da me je kar zabolelo, jaz jih ne potrebujem (te prihodnjice)

ST. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. V soboto 9. t. m. ob 20. bo gostoval pri nas dramski odsek Društva kmečkih fantov in deklet od Sv. Boljenka pri Središču z igro »Vako Venero«. Kdor se želi dve uri prijetno zabavati, naj pride!

VELIKA NEDELJA. Brašno društvo sporoča gospodarjem in še posebej gospodinjam, da bo 17. t. m. po rani maši v društveni dvorani gospodarsko predavanje o teletenju in o svinjereji. Predavala bosta banovinski svetnik g. Alojz Janžekovič (Juhnar) in sreski kmetijski referent g. Zorčič. Predavanje bo zelo važno, zato pridite!

Domače novosti

* **Krst hčerke kneza namestnika Pavla.** Dne 2. t. m. je bil v Belem dvoru na Dedinju krst kneginje, hčerke Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge. Krstne obrede je opravil patriarh Varnava. Kneginja je dobila pri krstu ime Elizabeta. Kumi so bili Nj. Vis. vojvoda Kentski, Nj. Vis. grški knez Nikolaj in Nj. Vel. kraljica Marija Svečanost krsta se je vršila v navzočnosti vse kraljevske družine. Prisostvovali so tudi kraljevski namestniki dr. Radenko Stankovič in dr. Ivo Perović, predsednik vlade dr. Stojadinović, predsednik senata dr. Ljubomir Tomašič, predsednik narodne skupščine Stevan Čirić in drugi odlični gostje.

* **Železniški popusti za potovanja na Oplenac,** ki potujejo v skupinah najmanj po 20 odstotni popust voznine romarjem na Oplenac, ki potujejo v skupinah najmanj po 20 oseb. Znižani vozni listki in pojasnila o prevozu romarjev se lahko dobe na vseh železniških postajah. Popust velja z vseh postaj v državi do postaje Arandjelovca in Mladenovca. Za prevoz od Mladenovca ali Arandjelovca do Oplenca in nazaj je treba v naprej rezervirati prostore pri avtobusnem podjetju v Beogradu. Kralja Aleksandra 7. telefon 25—271 in 23—636.

* **Preselitev pisarne Vodnikove družbe.** Uprava Vodnikove družbe v Ljubljani obvešča gg. poverjenike in člane, da se je njena vodstvena pisarna preselila 1. maja v Knaflevo ulico 5. kamor naj se blagovolijo naslavljati vsi dopisi. Poslovne ure družbene

pisarne so: od 8. do 12. in od 15. do 18. razen ob nedeljah in praznikih.

* **Priprave za shod JNS.** Te dni je bila v Beogradu seja akcijskega odbora JNS. O seji je bilo izdano naslednje sporočilo: Dne 3. maja je bila seja akcijskega odbora JNS pod predsedstvom podpredsednika senatorja g. Jovana Banjanina. Po poročilih predsedujočega g. Banjanina in tajnika g. dr. Kramerja je odbor z zadovoljstvom sprejel na znanje, da je vodstvo stranke vložilo tožbo proti ljubljanskemu dnevniku »Slovenec«, ki je na podlagi lažne okrožnice obdolžil JNS, da pripravlja revolucijo v državi. Akcijski odbor je zatem klepal o organizacijskih vprašanjih. Določeni so bili posebni odbori za vse posamezne banovine, ki bodo v sodelovanju s senatorji, narodnimi poslanci in zastopniki strankinih organizacij pripravili ter izvedli delo po banovinskih odborih, ki se morajo organizirati v teku maja. Izvoljen je bil nadalje poseben odbor, da izvrši priprave za shod stranke, ki se bo sestal ob koncu junija v Beogradu. Naposled je akcijski odbor sklepal o tekočih vprašanjih ter je med drugim potrdil banovinski odbor, ki je bil že ustanovljen za primorsko banovino v Splitu.

* **Nov železniški vozni red** stopi v veljavo 15. t. m. Majhnih izprememb v naši banovini je mnogo, zlasti iz Ljubljane proti Gorenjski. Ljudje naj si na postajah ogledajo vozne ređe, ko bodo nabiti.

* **Žalec dobi novo šolsko zgradbo.** V Žalcu se vrše priprave, da se še letos zgradi šolsko poslopje za osnovno šolo, ker se meščanski šoli prepusti sedanja šolska zgradba. Domači činitelji so v polni meri storihi svojo dolžnost, žal se pa zadeva zavlačuje na višjih mestih in se tako izgublja za gradbena dela ugodni čas. Naval mladine na lani otvoreno meščansko šolo je bil že prvo leto tolik, da bo v jeseni velika stiska za učne prostore, ako šola ne bo pravočasno zgrajena.

* **Državni svet je razveljavil združitev obeh radgonskih občin.** Protj združitvi trške občine Radgone z okoliško občino se je bivaša samostojna trška občina pritožila na državni svet z utemeljitvijo, da je okrog 50 podpisnikov z ozemlja trške občine svoje podpise na vlogi za združitev z okoliško občino preklicalo, ko so izvedeli, za kaj prav za prav gre. Zaradi tega je izjavo za zdru-

žitev trške in okoliške občine podala le manjšina volilcev, med tem ko se je občinski odbor odločno izjavil proti združitvi. Na ta način, pravijo pritožniki niso bili dani pogoji, ki jih zahteva zakon o občinah za združitev dveh občin. Notranje ministrstvo se je postavilo na stališče, da preklica podpisov ne more uvaževati ter je odredilo združitev. Nato je banska uprava razpisala volitve za novi občinski odbor združene občine Gornje Radgone. Volitve so se tudi že izvršile. Državni svet je zdaj ugodil pritožbi trške občine gornjeradgonske in razveljavil združitev trške in okoliške občine. Državni svet se je pri tem postavil na stališče, ki ga je že samo notranje ministrstvo ponovno zavzelo, da je preklic podpisov veljaven, ako je izvršen, preden je izdana uradna rešitev glede dotičnega predmeta. Ker proti sodbi državnega sveta ni pritožbe in je odločitev državnega sveta izvršena, bodo upravna oblastva morala novo občinsko upravo združene občine Gornje Radgone razrešiti in vzpostaviti prejšnjo občinsko upravo okoliške občine gornjeradgonske.

* **Zborovanje vlagateljev.** V Slamičevi restavraciji v Ljubljani se je vršil občni zbor Društva vlagateljev denarnih zavodov v Ljubljani. V smislu stremljenj, ki si jih je bilo načrtalo društvo, je občni zbor sprejel resolucijo, ki ugotavlja: Velik del danes zaščitnih denarnih zavodov je zašel v ta težavni položaj delno zaradi splošne kmečke zaščite. Dosedanje pogosto in nesmotrno menjavanje zaščitnih uredb je škodljivo tako za pravilno poslovanje denarnih zavodov, kakor tudi za vlagatelje in dolžnike, ker se s tem ruši zaupanje v pravni red in se ustvarja videz površnosti, kar oboje zelo škoduje narodnemu gospodarstvu. Vlagateljem naj se po njihovem društvu podeli možnost sodelovanja pri kreditno-gospodarski zakonodaji in pri sanacijskih ukrepih posameznih denarnih zavodov v zaščito vlagateljev. Uzakoni naj se, da ne more nihče, kdor je večji dolžnik kakega denarnega zavoda, postati ali ostati član njegove uprave, in prav tako ne more nihče biti član uprave dveh ali več denarnih zavodov. Upoštevajo naj se predlogi Društva vlagateljev pri sestavi osnutka zakona o javnih hranilnicah, združnega zakona in zakona o bankah. Potrebno je, da se napetost med obrestno mero vlagateljev

DOMA ²³

»In jaz, gospod, vam moram reči, da bom ostala na vaši strani, naj se zgodi karkoli.«

DVAINTRIDESETO POGLAVJE

Tovarnarjev grad.

Zvečer, ko je tovarnar že obiskal in pregledal vse tovarne, se ni vrnil v pisarno, ampak se je odpeljal naravnost v Marau-court, v svoj grad.

Tako je prišla Perina prvič skozi prelepa pozlačena vrata, ki so bila nekoč na neki razstavi in ki si jih celo neki kralj ni mogel privoščiti, ki pa se slepemu tovarnarju niso zdela predraga, da si je z njimi okrasil grad.

»Pelji skozi velik drevored!« je velel gospod Vulfran.

Prvič je zdaj Perina videla ogromne cvetlične grede, kjer je rasko najdragocenejše cvetje. Komj, ki je bil vajen te poti, je počasi stopil proti gradu, da ji ga ni bilo treba voditi, ona pa je neprestano strmela v krasoto, ki jo je pred seboj videla, in se je ni mogla nagledati.

Sam od sebe je obstal komj pred širokim stopniščem, kjer je že čakal služabnik, ki ga je bil vratar z zvoncec opozoril, da se je vrnil gospodar.

»Ali si ti, Boštjan?« je vprašal gospod Vulfran, ne da bi bil vstal.

»Da, gospod!«

»Odvedi dekle v sobo, ki ima metuljeve tapete. Tam bo odslej stanovala. Poskrbi, da ji ne bo ničesar manjkalo. V obednici deni na mizo še en pribor. Z menoj bo jedla. Mimo grede pokliči Feliksa, da me bo še hitro peljal v pisarno.«

Perina ni vedela, ali bedi ali sanja.

»Ob osmih je večerja,« je dejal gospod Vulfran, ko se je obrnil k njej. »Dotlej si pa seveda prista.«

Skočila je z voza in stopila za startim služabnikom, vsa zmedena in presenečena, kakor bi bila prišla v začaran grad.

In res. Orjaška veža, širna stopnišča, sobane, vse je bilo zgrajeno kakor v kakšnem kraljevskem gradu.

Boštjan jo je odvedel v drugo nadstropje in je tam odprl neka vrata.

»Poslal bom še sobarico,« je rekel in hitro odšel.

Ko je še nekaj časa hodila po temnem predstoku, je prišla v lepo svetlo sobo, ki je imela okna na vrt. Pohištvo je bilo iz črnega hrastovega lesa, tapete pa so kazale same okraske iz metuljev.

O, kako je bilo tu vse lepo in prijetno!

Ni se še mogla nagledati vseh lepot, ki jih je videla okoli sebe, ko je stopila v sobo postrežnica.

»Boštjan mi je rekel, da moram priti sem in storiti, kar mi bo gospodična naročila.« Perini se je zdelo, da sanja, tako so jo te besede presenetile.

»Hvala,« je naposled rekla, »toda zaenkrat vas ne bom potrebovala.«

»Če bi gospodična želela, bi ji razkazala opravilo.«

Odprla je dve omari in nekaj predalov, kjer je Perina odkrila ščetke, miho in druge stvari, ki bi jih utegnila potrebovati.

Potem ji je postrežnica pokazala še nekaj gumbov na steni.

»Tale je za služabnike,« je dejala, »tale pa za luč.«

V trenutku so se soba, predsobje in oblačilnica kopali v soju bleščeče se luči, ki pa je takoj izginila. Perini se je zdelo, kakor bi se bila iznenada znašla spet na ravnini blizu Pariza, kjer so ji žarki bliski kazali pot in jo slepili.

»Če me boste potrebovali, gospodična, prosim, da pozvonite enkrat, če bi preklicati radi Boštjana, pa dvakrat.«

Toda Perina je zaenkrat potrebovala samo to, da bi bila sama.

Koliko presenečenj v tako kratkem času! Kako bi si bila mogla zjutraj, ko ji je grozil Talouel, misliti, da se bo vse tako srečno obrnilo! Ali ni bilo smešno, da ji je prav njegovo sovraštvo pripravilo gospodarjevo naklonenost?

Da, kar smejati se je morala.

Toda kako bi se bila šele lahko smejala, če bi bila lahko v tem trenutku videla obraz ravnatelja, ki je čakal tovarnarja na terasi pred pisarnami.

»Sodim, da je morala napraviti mlada oseba kakšno neumnost, to so bile prve besede, ki jih je Talouel rekel gospodu Vulfranu.«

»Zakaj pa?« se je začudil tovarnar.

»Ker vidim, da vas ni več pripeljala ona, ampak hlapec.«

teljev in dolžnikov manjša in se tako postopno zdravi celotno naše gospodarstvo. O posebnim zakonskim dovoljenjem naj se zaščiti vlagatelji, da dobe v vsakem denarnem zavodu zastopstvo v upravi in nadzorstvu. Ta ukrep je nujno potreben, da se vrne zaupanje v denarne zavode in da se okrepi varčevanje. V novem odboru, ki je bil izvoljen na koncu, so predsednik stavbenik Zupan, podpredsednik veletrgovec Kadivec, odborniki ravnatelj Bizjak, trgovec Demšar, veletrgovec Hrehorič, odvetnik dr. Kimovec, zdravnik dr. Krajc, pekarnar Kavčič, zasebnik Majdč in veletrgovec Verovšek. Tamništvo Društva vlagateljev ima pisarno v Bohoričevi ulici 5 v Ljubljani.

* Ugodna vest za zagorske premogarije. Te dni se je vrnilo v Zagorje iz Beograda tričlansko odposlanstvo, ki je posredovalo glede grozečih odpuštitev. Odposlanstvo je bilo sprejeto pri ministru dvora in ministru za vojsko in mornarico. Zadnja se je svoječasno sam mačal v Zagorju in Trbovljah in kraje dobro pozna. Odposlanstvo mu je obrazložilo bedni položaj rudarjev in je minister obljubil, da se bo zavzel za upravičene zahteve. Izjavil je med drugim, da potrebne država prav na meji zadovoljne državljanje. Kmalu se je vršila zadevna ministrska seja, ki je imela ta uspeh, da je dobil minister za gozdove in rudnike nalog, naj se zagorskemu premogovniku zagotovi oddaja do 35.000 ton premoga mesečno, kar bi zagostovalo, da ne bi bil odpuščen noben delavec.

* Zavarovavec »Feniksa«. Dunajska zavarovalna družba »Feniksa« je zaradi raznih zlorab vodstva prišla v polom. Zavaljo tega je nastalo vznemirjenje tudi med zavarovanci jugoslovenske podružnice »Feniksa« v Ljubljani. Ker je pri nas mnogo Feniksovih zavarovancev, je vlada izdala za ljubljansko podružnico uredbo, s katero je za dobo treh mesecev ustavljeno izplačevanje posojil in odkupov. Vsa ostala zavarovalna izplačila pa se, kakor objavlja ravnateljstvo ljubljanske podružnice v listih, v redu izplačujejo. Vladna uredba ima tudi namen, da se dá družbi možnost, da v teku treh mesecev ugotovi natančno dejansko stanje in da se med tem izvršita preosnova družbe v Jugoslaviji in popolnoma osamosvojitve od tujine. Ravnateljstvo »Feniksa« v Ljubljani poziva v listih svoje zavarovance, naj se ne dajo od nikogar hegati, ampak naj se z zanimanjem

obračajo nanj, da jim postréže z zaželenimi natančnimi pojasnili. Ravnateljstvo naposled izjavlja, da so vsa zavarovanja, za katere se v reda plačujejo premije, v polni veljavi.

* Poziv dedičem. Izseljenski komisariat v Zagrebu objavlja, da je v času svetovne vojne umrl v Clevelandu naš izseljenec Ivan Grebenc, čigar nasledniki so tedaj bili brat Jožef v Clevelandu in mati Marija s sinoma Alojzom in Antonom in hčerko Marijo, ki žive doma na Dolenjskem. Zaradi izplačila dediščine se naj izseljenskemu komisariatu v Zagrebu, Palmotičeva 59, javijo čimprej omenjeni dediči. Vsakogar, ki bi vedel za njihov naslov, prosimo, da naj javi po imenovanemu komisariatu. Prav tako je po obvestilu generalnega konzula v New Yorku umrl v Severni Ameriki nek Mezyec Jannie, za katerega se spet ne ve, odkod je in kj zapušča velika imetja. Sorodniki pokojnega se pozivajo, da se javijo čimprej izseljenskemu komisariatu v Zagrebu, Palmotičeva 59, in se naj pri tem sklicujejo na številko 4042-36.

* Avtomobilska nezgoda ravnatelja dr. Bohinjca. Prejšnji četrtek proti večeru se je vračala z avtom družina dr. Bohinjca ravnatelja OUZD, iz Kranja v Ljubljano. Na Laborah je avto dohitel nekega voznika z dvema vozovoma. Šofer je hotel vozova prehiteti, ker pa je tu cesta ozka in je voznik vozil sredi ceste, je desno kolo avtomobila trčilo v zadnje kolo priklopnega voza. Šofer je zaradi polzke ceste zadostoval, da je avto zaneslo na travnik. Tu je avto trčil s srednjim krilom v hrusko in se močno poškodoval. G. dr. Bohinjec in hčerka sta dobila lažje poškodbe, med tem ko je gospa ostala nepoškodovana. Avto je močno razbit v srednjem delu ob šoferjevem sedežu in se je šofer pač le po srečnem naključju odrezal brez poškodbe. Dr. Bohinjec s hčerko se zdravi doma.

* Pomladj ne smeš sestiti na zemljo! Zdaj je čas izletov in sprehodov. Pri tem se često dogaja, da utrujeni izletniki sedejo na tla, meneč da je tudi zemlja pomladi tako segreta kakor zrak. Posebno če so pregreti, jim postane takšen počitek lahko zelo škodljiv, zakaj zemlja je zdaj v resnici še zmerom hladna in vlažna. Telesu odvzema razmerno dosti toplote, s čimer nastane razpoloženje za vdor bakterij in stanje, ki ga imenujemo

prehlad, je gotovo. Zato pomladi ne sedajte na zemljo!

* Trije delavci so utonili v Dravi. Nedavno se je zgodila pri Sv. Janžu na Dravskem polju velika nesreča. Med Sv. Janžem in Vurbergom regulirajo že dalje časa Dravo. V to svrhu prevažajo z levega na desni breg čebelo kamenje, ki ga rabijo pri regulaciji. Usodnega dne je vozilo šest delavcev težko naložen velik čoln kamenja z vurberškega na desni breg pri Sv. Janžu. V čolnu so bili delavci Ivan Pekola, Alojz Kranjc in Martin Brodnjak, vsi trije iz Loke, Friderik Pečnik in brata Franc in Alojz Gorinšek, vsi trije iz Rošnje. Bili so že blizu obrežja, kjer so nameravali kamenje izložiti, pa je zagrabil čoln vrtinec in ga je potegnil na dno. Trije delavci so se rešili, a Ivan Pekola, Alojz Kranjc in Friderik Pečnik so utonili. Franceta Gorinška je brat z velikim naporom rešil iz obilnih deroče reke. Ponesrečenci, ki so bili pridni delavci, zapušča jo žene in nepreskrbljene otroke!

* Najdena pogrešanka. Nedavno je skrivnostno izginila 50-letna Elizabeta Gaibijeva, sestra posestnika Andreja Gaibija v Dogošu pri Mariboru. Te dni pa je Drava naplavila truplo neznanke, o čemer so bili obveščeni orožniki. Uvedena je bila preiskava in ugotovili so, da je utopljenka pogrešana Gaibijeva. Vzrok samomora ni znan.

* Nad posteljo mu je gorelo. Te dni je zgorela vničarija posestnice Kuglerjeve v Polčanah, ki ima svoj vinograd v uru oddaljen Pečici. V hiši je stanoval 80-letni starček Počvavšek Jože, ki ga je gospodinja iz usmiljenja vzela pod streho. Starček si je usodnega večera močnejše zakuril kakor po navadi in legel v posteljo. Komaj je čobro zadremal, se je vnela streha in po njem bi bilo, da ga niso rešili sosedje. Ogenj so povzročile iskre, ki so švigale iz preprostega dimnika na slammato streho in jo zažgale.

* Se o požaru na Vrhpolju. V Kamniku so se razširile govorice, da je bil požar na Vrhpolju, o katerem smo poročali, podtaknjen z maščevanja. Do tehi sklepanj je ljudstvo prišlo zaradi tega, ker so bile porezane skoro vse gasilne cevi gasilnega društva na Vrhpolju, kar so domači gasilci opazili ob požaru. Načelnik gasilske čete je izjavil, da so bile cevi nekaj dni prej pri pregledu še cele.

»To je pa zaradi tega, ker sem dekle pustil na gradu, da se lahko pripravi za večerjo ...«

»Za večerjo? Sodim ...«

Bil je tako presenečen, da v prvem trenutku ni vedel, kaj naj reče.

»Jaz pa sodim«, je odvrnil gospod Vulfran, »da vi ne znate ničesar drugega kakor soditi.«

»Sodim, da bo pri vas večerjala ...«

»Da, čisto prav sodite«, se je nasmehnil gospod Vulfran. »Ze dolgo sem si želel, da bi imel v svoji bližini nekoga, ki bi bil tako razumen, molčeč in zvest, da bi mu lahko zaupal. In prav to dekle menda poseduje te lepe lastnosti. Vem, da je pametna, molčati zna tudi, in o tem da mi je zvesta, imam že dovolj dokazov.«

Te besede je povedal tovarnar mirno, a vendar z nekakšnim poudarkom, da je moral Talouel razumeti njihov misel.

»In tako sem dekle vzela. Ker pa je ne maram izpostaviti raznim nevarnostim, ne zaradi nje — saj sem prepričan, da jim ne bi podlegla, — ampak zaradi drugih ljudi ...«

Prenehaj je, potem pa je končal s skritim poudarkom:

»Naj bo torej že karkoli, dekle bo ostalo pri meni. Tu v mojem kabinetu bo delalo. Čez dan se bo vozila z menoj in bo jedla pri meni. Tudi stanovala bo v gradu.«

Talouel se je med tem spet zavedel. Ker mu je bilo že priročno, da se svojemu gospodarju ni nikoli niti skušal upirati, je napravil ponižen obraz in rekel:

»Sodim, da se vam bo znala oddolžiti za vso naklonjenost, ki ji jo izkazujete.«

»Tudi jaz sodim tako ...«

Ves ta čas pa je stala Perina na balkonu v gradu in uživala lepote okolice. Čez cvetoče grede je videla na cesti in dalje v vas, proti tovarnam. Videla je tudi svoj ribnik s hišico, kjer je preživela nekaj prav prijetnih dni. In zdelo se ji je, da gleda neke v daljavi, prav tam nad ribnikom, njena rajna mati, ki ji pravi: »Vidim, da si zdaj srečna.«

Videla je v bodočnost, njena dobra mati ... Ko je živžiganje siren v tovarni naznanilo, da je konec dnevnega dela, je še zmerom stala na balkonu in premišljala. In potem je videla, kako so se po vseh cestah razlile množice pridnih delavcev, ki so hiteli domov, k svojim družinam. Da, domov ... Samo ona ni imela svojega doma. Kruta usoda ji ga je bila uničila, vzela ji je očeta in mater. Ali ga ji bo morda kdaj vrnila? Ali bo morda kdaj postala ta prelepa graščina njen drugi dom? Kdo ve?

Kmalu je zvonec naznanil, da bo večerja. Perina se je lepo preoblekla. Ni vedela, kje je jedilnica, toda to ji je povedal sluga Boštjan, ki jo je čez nekaj časa prišel iskat in jo odvedel v pritličje. Skoraj ob istem času je prišel tudi gospod Vulfran. Nihče ga ni vodil. Na svojem domu se je že toliko spoznal, da je sam našel povsod pot. Perina je videla dolgo preprogo, ki je šla skozi vse sobe. Po njej je gospodar varno stopal. Najbrž so mu bile prav te preproge nekakšen kazipot.

Sredi mize, kjer je bilo že vse pripravljeno za večerjo, je stala lepa vaza lepo dišečih kukavic. Težak srebrni jedilni pribor se je lesketal ob snežno belih krožnikih, brusni kozarci pa so se kar iskrih v soju številnih luči.

Nekaj časa je Perina stala poleg mize, potem pa ji je gospodar rekel:

»Sedi!«

Kmalu nato so prinesli jedi. Sluga, ki jo je bil privedel v jedilnico, je postavil pred njo krožnik juhe.

Če bi bila Perina lahko jedla sama z gospodom Vulfranom, ji ne bi bilo prav nič nerodno. Toda navzočnost dveh služabnikov, ki sta jo radovedno opazovala, jo je zelo motila.

Toda kmalu se je tudi tega navadila.

Gospod Vulfran je imel precej večji krožnik juhe kakor ona. Samo mimo grede je to opazila.

Tudi on je moral spoznati, da se dekle temu čudi, zato je sam od sebe rekel:

»Ze kar sem bolan, pojem po dva krožnika juhe. Ne samo zaradi tega, ker je dobra, ampak tudi zato, da ne potrebujem pri jedi tuje pomoči. Seveda tebi zaradi tega ni treba stoniti enak.«

Perina pa se je samo nasmehnila.

»Ko sem potovala po svetu, sem tako malokdaj jedla juho, da bi jo prav rada dva krat.«

Toda juha, ki so jo prinesli drugič na mizo, ni bila ista kakor prej. Bila je rastlinska, in podobna tisti, ki si jo je bila Perina kuhala v hišici, ob ribniku, samo dosti okusnejša.

Potem je prišlo na mizo še nekaj jedi, toda vse so bile pripravljene prav skromno. Nazadnje je prinesel strežnik košarico izbrancega sadja.

»Če te bo veselilo, greš lahko jutri v cvetličnjak, kj je za gradom. Videla boš kako

zato je verjetno, da je požar v Vrhpolju res delo maščevalca.

* **Smrtna nesreča kolesarja.** Te dni zvečer je 32letni pleskarski pomočnik Ivan Janec iz Rogoznice tako nesrečno padel s kolesa, da je dobil hude notranje poškodbe. Ljudje so ga odpravili v mariborsko bolnišnico, vendar pa je bila vsaka pomoč zaman in je ponesrečenec izdihnil.

* **Smrtni padec čez pečino.** Laška mladiča že od nekdaj proslavlja prvi maj na Humu. Tudi letos se je večje število napol odraščalih fantov napotilo na Hum že ponoči, med njimi tudi brivski vajenec 17letnj Leskovšek Viktor. Fantje so napravili na vrhu velik oženj ter iskali dračje. Leskovšek je plezal na rob strme pečine, kjer se je prijel za grm, da bi dosegel suho vejo. Grm pa se je odrtgal in je padel Leskovšek preko stene do 50 metrov globoko. Počila mu je lobanja ter je ostal na mestu mrtev. Nesrečna mati je obupno jokala nad truplom svojega edince. Pokojni Leskovšek Viktor je bil vajenec pri brivcu g. Novšaku. Bil je mirnega značaja in splošno priljubljen in navdušen član sokolskega naraščaja. Žalujoci materi naše sožalje!

* **Nesreča parnika »Mrava« v Rokavskem prelivu.** V bližini Folkestonea se je potopil jugoslovenski tovorni parnik »Mrava«, ki se je vračal iz Rotterdam na Sušak. Zaradi silno goste megle je namreč zadel vanj estonski parnik »Mary«, ki se je pri tem precej poškodoval. Posadka, ki je štela poleg poveljnika tri oficirje in sedem mornarjev, se je rešila z rešilnim čolnom in prispela v Dover.

* **30 kg stotakov in tisočakov.** K trgovcu, ki kupčuje s starim papirjem in odpadki, je prinesel neki Mariborčan 30 kg bivših starih avstrijskih bankovcev. Bili so vmes petaki in desetaki, največ pa stotakov in tisočakov. Velik kup papirja, ki je predstavljal še pred 20 leti veliko premoženje, so zdaj prodali kot star papir...

* **Dva požara.** Pri Sv. Marjeti je gorelo pri posestnikih Horvatu in Mikši. Zaradi silnega vetra je grozilo, da ogenj zajame vso vas, pa se je le vrlim gasilcem posrečilo ogenj omejit. Ob istem času se gorelo v Njivicah, občina Slovenja vas. Tam so zgorela gospodarska poslopja Elizabeti Valentinovi in Tereziji Koresovi. Tudi tukaj je gasilcem uspelo ogenj omejit in ga pogasiti.

lepo je tam. Tam je tudi dozorelo sadje, ki ga vidiš tu na mizi».

Skromno je vzela nekaj češenj, toda gospod Vulfran je želel, naj poskusi tudi kakšno breskev, marelico ali grozd.

»V tvojih letih,« je rekel, »bi bil jaz pojedel vse sadje, kar bi ga dobil pod zobe, če bi mi ga bil kdo ponudil.«

Te besede so opogumile Boštjana, da je stopil bliže in naložil Perini na krožnik nekaj izbranega sadja.

Čprav so Perini sadeži zelo dobro teknil, je vendar začutila nekaj kakor olajšanje, ko je bilo večerje konec. »Čim krajša je preizkušnja, tem bolje je«, si je mislila. »Jutri služabnika že ne bosta več tako radovedna in mi ne bosta več gledala pod prste.«

»Do jutri zjutraj si zdaj prosta«, je dejal gospod Vulfran, ko je vstal od mize. »Če hočeš, greš lahko še malo na vrt na izprehod, ali pa lahko stopiš v knjižnico in si vzameš kakšno knjigo.«

Bila je v zadregi, ker ni vedela, kako naj bi rekla, da bi rada še kaj storila zanj. Ko je obstal in ni vedela, kaj naj stori, je opazila, da ji Boštjan od zadaj nekaj kima in jo izpodbuja. Pri tem je odpiral in zapiral usta ter gledal na odprto dlan. Seje čez nekaj časa je Perina razumela, da ji misli reči, naj gospodarju kaj bere. Naposled se je opogumila in rekla:

»Ali me res ne potrebujete več? Ali morate ne bi želeli, da bi vam kaj brala?«

Prav vesela je bila, ko je videla, da Boštjan kima. Prav je uganila.

»Po delu je treba imeti tudi nekaj ur za počitek«, je odvrnil gospod Vulfran.

* **Obesil se je.** V svojem stanovanju v Št. Lju v Slovenskih goricah se je obesil na obesahu sodarski pomočnik Franč Ockerl. V zadnjem času je bil nekoliko zmešan in je večkrat pravil, da se bo ustrelil ali obesil.

* **Velik požar v Sodražici.** Nedavno zvečer je iz nepojasnjenega vzroka začel goriti skedenj posestnika Arka, po domače Mohorja, v Sodražici. Ker je bil skedenj lesen in poln kreme obenem pa sta se ga držala drvarnica in skladišče za les, je bilo v nekaj trenutkih vse v silnih plamenih, ki so bili vidni daleč po okolici. Na pomoč so takoj prihтели domači gasilci z motorno brizgalno in imeli v najkrajšem času napelano vodo iz pol kilometra oddaljenega potoka Bistrice. Le njim se je zahvaliti, da je bila zraven skednja stojiča hiša obvarovana nesreče. Dalje so prišli gasiti tudi gasilci iz Zamostca, Vanc, Zamaric, Sušja, Junjeveca, Ribnice in od drugod. Pohljaliti je treba tudi domače žene in dekleta, ki so spočetka pridno prinašale s škafi vodo. Posestnik je bil zavarovan le za majhen znesek.

* **Obešenega so našli na podstrešju lastne hiše 50letnega posestnika Pečnika Petra v Gerečji vasi.** Pred samomorom dopoldne se je zglasil še pri nekaj sosedih in jo zaprosil za vrvi, češ, da jo potrebuje za neko delo. Ko je dobil vrvi, je izvršil obupni korak.

* **Požar pri Račah.** V okolici Rač so požari na dnevnem redu. Tako je ogenj nedavno noč uničil gospodarsko poslopje posestnika Franca Fingusta v Brezuli pri Račah. Požar se je razširil tudi na sosedne poslopje posestnika Stefana Lesnika. Zgorelo je vse do tal.

* **Juncji so ga ušmrtili.** Usodna smrtna nesreča se je pripetila v Leskovcu v Halozah. 28-letni posestnikov sin Franc Mlakar je šel s svojim bratom gospodarjem na domačem posestvu, zvečer po travo, ki sta jo nakosila po travniku. Franc je vodil za vrvi mlada volička, ki sta bila vprežena v voz. Živali se nista bili dobro izučeni za vprego in zaradi tega silno plašni. Naenkrat sta zdrveli z vozom naprej ter pri tem sunili voznika s tako silo, da je odletel v stran in z vso močjo udaril z glavo ob cestni kamen. Počila mu je lobanja in je po kratkem smrtnem boju izdihnil. Nesreča priljubljenega fanta je povzročila med domačini splošno sočutje.

* **Možnar je dva razmesaril.** Valpčji vasi pri Semčju sta pripravila 21-letni kolarski

pomočnik Lojze Benčič in 24-letni mizarski pomočnik Tone Lukežič možnar in vanj našla smodnika. Benčič je prižgal vžgalno vrstico, a še preden se je zavedel, je nastala tako silna eksplozija, da je v zemljo zabiti možnar razneslo in sta oba nesrečna fanta obležala vsa razmesarjena. Domačini so jima priskočili na pomoč, ju zasilno obvezali, nato pa ju dali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Benčič je imel vso razmesarjeno glavo in je kmalu umrl.

* **Ogenj je nastal te dni v skednju g. Jernejčiča v Begunjah nad Cerknico.** Na mestu požara so bili takoj gasilci, ki so omejili požar le na skedenj in kozolec. Škoda ni čisto poravnana z zavarovalnico. Begunje je nesrečen kraj požarov.

* **V duševni zmedenosti je pobegnil.** Pred dnevi je doletela spoštovano družino posestnika Franca Mrharja v Prigoricah, občina Dolnja vas pri Ribnici na Dolenjskem, huda nesreča. Že lani je opazila žena, da se je mož v svojem vedenju čisto izpremenil. Začel je tožiti, da je bolan in da bo zaradi boleznih propadlo posestvo. Očitno je bilo, da je mož živčno obolet. Iskali so zanj pomoči pri zdravnikih, toda vse je bilo zaman. Dne 25. aprila se je Franc Mrhar odpravil na travnik v bližini doma. Ker ga ni bilo ob pravem času domov, ga je šla družina iskat. Pa ga na travniku niso našli. Iskali so ga potem v obširnih gozdovih Velike gore. Lovec Rudežvega veleposestva v Jelenovem žlebu g. Lavrič je pogrešanega dobil usodnega dne popoldne v svojem revirju spečega. Ko ga je vprašal kaj išče v gozdu sploh ni dobil odgovora. Ker je g. Lavrič mislil, da ima opravka z lovskim tatom, je nastopil ostreje, nato pa je mož zaprosil, naj mu pokaže pot. Lovec mu je ustregel in Mrhar je šel. Od tedaj manjka za njim vsaka sled. Žena razpisuje nagrado v znesku 500 Din onemu, ki dobi pogrešanega živega ali mrtvega. Pogrešanec je popolnoma miren, vendar zelo plašen.

* **Žalostna usoda vračajočega se izseljenca.** Izpostava obmejne policije v Feldkirchnu v Avstriji je sporočila varnostnemu uradu na Dunaju, da sta dva kriminalna uradnika v vlaku zahtevala legitimiranje od nekega moža, ki pa je oddal na uradnika dva strela. Eden izmed uradnikov je bil hudo ranjen. Strelca so nato razorožili in po notnem listu

»Saj nisem prav nič utrujena«, je dejala Perina.

»No, če je tako,« je potem rekel tovarnar, »pa pojdi z menoj v kabinet!«

Ta kabinet je bil velika soba, ki jo je širok hounik ločil od obednice. Tudi do nje je držala ozka preproga, ki je služila slepemu gospodarju za kažipot.

Perina je že pogosto premišljala, kaj mora pač početi gospod Vulfran, kadar je sam. Saj vendar ne more brati, ker je slep. Toda ko je prižgal v svojem kabinetu luč, je Perina presenečeno opazila, da v njem ni prav ničesar, kar bi pričalo, da je tovarnar oropan vid. Sredi sobe je stala velika pisalna miza, polna papirjev in map. Pri oknu je bil velik udoben naslanjač in že nekoliko ogoljeno usnje je pričalo, da mora gospodar preživeti tu precej ur.

»Kaj bi mi pa rada brala?« jo je vprašal. V ovitkih je ležalo na mizi polno dnevnikov.

»Kakšen dnevnik, če vam je prav«, mu je rekla.

»Kolikor manj časa potratim človek z dnevniki, toliko bolje je«, je odvrnil tovarnar.

Na te besede ni vedela odgovora, saj jih je rekla le zato, da bi na vprašanje nekaj odgovorila.

»Ali rada bereš potopise?« jo je potem vprašal.

»Da, gospod!«

»Tudi jaz. Človeka zabavajo in ga hkratu tudi uče. Pri njih pozabi težave, ki ga tarejo, tako se vanje živijo.«

In potem je še dejal, kakor bi bil pozabil, da je ona zraven, kakor bi misli, da govori samemu sebi:

»Samega sebe pozabiti — živjeti se v kakšno tuje življenje, ne v svoje...«

Potem je nekaj časa molčal, nato pa se je iznenada obrnil k njej in dejal:

»Pojdiva zdaj rajši v knjižnico!«

Knjižnica je bila zraven njegovega kabineta. Moral je samo odpreti vrata in prižgati luč. Ker pa je prižgal na stropu eno samo luč, je bila vsa soba s svojo temno opravo v polmraku.

»Ali poznaš 'Pot okoli sveta'?« jo je vprašal.

»Ne, gospod.«

»No, pogledala bova v seznam, pa bova knjigo kmalu imela.«

Odvedel jo je k omari, kjer je morala poiskati katalog. Tega seveda ni takoj dobila, tako da je moral tovarnar precej dolgo čakati, preden je našla zaželjeno knjigo.

»Kje naj pa odprem?« ga je vprašala.

»Pri črkji I. Poišči članek o Indiji!«

Samo na Indijo in na svojega sina je mislil ubogi slepec.

Potem se je spet potopil v svoje misli. Perina je vedela, kaj premišljuje. Ali je njegov sin še živ? Ali ga bo kaj kmalu videl? O, ko bi mu mogla Perina povedati, čigava hči je in kaj se je zgodilo z njenim očetom!

Odprla je knjigo, potem pa ji je iznenada obvisel pogled na sliki, ki je visela na steni. Kazala je mladega moža v lovski obleki iz zelenega žameta. Opiral se je na puško, pri nogah pa mu je počival pes. Mož je bil svetlolas in mu je moralo biti okoli dvajset let.

Rahlo je kriknila.

»Kaj pa je?« se je začudil slepi tovarnar.

»Tista slika na steni, nad kaminom...« (Nadaljevanje sledi).

ugotovili njegovo ime. Gre za Jugoslovena Ignaca Zupančiča, rojenega leta 1896. v Kapli. Zupančič se je pred 12 leti izselil v Francijo in se zdaj vrača v Jugoslavijo. Kakor kažejo vsi znaki, gre za umobolnega človeka. Oddali so ga v graško opazovalnico.

* **Ob krsti sta se stepla.** V Breznem ob Dravi sta stražila nekega mrliča posestnikova sinova Franjo Podbrezovnik in Franc Tertinek. Iz pogovora je nastal prepir in nekoliko vinjena fant sta se pričela ob krsti pretepati. Drugo jutro so našli Tertineka ob krsti v mlaki krvi nezavestnega. Podbrezovnik je pa izginil brez sledu.

* **Odkrita ponarejalnica kovancev.** V okolici Rogateca in v Zgornjih Haložah so se v zadnjem času spet pojavili ponarejeni kovanci po 2, 20 in 50 dinarjev. Kovanci so dobro izdelani iz bele kovine s prmesjo svinca, le da so bolj temne barve. Pred kratkim sta morala v ptujski zapor zaradi topeža mehanik Cokl Ivan in delavec Kobal Štefan, oba iz Gornje Pristave. Kakor hitro sta ta dva sedela v zaporih, so se ponahali pojavljati tudi ponarejenci. Orožniki so zasumili, da tu nekaj ne bo v redu, izvršili so hišno preiskavo pri Coklu in res odkrili celo kovnico denarja. Orožniki so zaplenili ves material ter ga oddali sodišču. Oba ponarejalca pa sta pod težo dokazov priznala, da sta delala denar.

* **Drzen roparski napad v spodnji Ložnici** je bil izvršen te dni na domu posestnika Jakoba Križanca v mraku, ko je bil Križanc v hlevu, kjer je molzel krave, je bila njegova bolna žena sama v hiši in je ležala v postelji. Naenkrat so se na tiho odprla vrata in v sobo je prihuljeno stopil neznan mlajši moški. Bolnica je prestrašeno kriknila, v tem trenutku pa je prihuljenec že planil proti njej in se vrgel nanjo. Glava in gornji životi ji je povil z odejo in vse skupaj krepko povezal. Nato je s sekuro odprl pokrov na skrni in pobral iz nje 4000 Din. K sreči je opazovala njegovo početje skozi okno sosedova hčerka. Nagloma je zbežala domov ter poklicala mater. Povedala ji je, kaj se dogaja pri Križancu, nato pa se je odpravilo več sosedov na pomoč. Ko je ropar videl prihajati ljudi, je skočil skozi okno in zbežal. Kljub zasledovanju ga niso mogli prijeti. Pomoč sosedov je prišla ob pravem času, da so še lahko rešili bolno Križančovo ženo, da se ni zadušila. Zaradi pomanjkanja zraka se je namreč pod odejo onezavestila in so jo komaj prebudili nazaj v življenje.

* **Roparski napad.** Več fantov je napadlo v Limbušu 34-letnega delavca Jurija Gobca z noži in mu prizadejalo hude poškodbe. Ko se je Gobec onezavestil, so mu napadalcji pobrali nekaj gotovine, uro, nož in drugo. Gobec se zdravi v mariborski bolnišnici, fantje pa bodo imeli opravka s sodiščem.

* **Sest na enega.** Pred velikim senatom v Mariboru se je vršila razprava zaradi groznega umora v Škorbi na Stefanovo leta 1935, katerega žrtev je bil mladi Anton Kurež. Na zatožni klopi je sedelo šest obtožencev: 30 letni posestnikov sin Jakob Rodošek, 25 letni posestnikov sin Lovrenc Galun, 30 letni mesar Janez Klanečki, 23 letni železarski sin Jožef Zajšek, 20 letni železarski sin Alojzij Žumer in 25 letni čevlj. pomočnik Franc Peteršič. Obtožnica jim očita, da so napadli Antona Kureža, ki se je zatekel na neki skedenj v Škorbi, in ga premikastili s koli, ročicami in noži, da je za posledicami umrl v ptujski bolnišnici. Ob začetku preiskave so vsi obdolženci krivdo zanikali, pri razpravi pa so valili krivdo drug na drugega. Zaslišanih je bilo več prič, ki so videli posamezne obdolžence, kako so stikali okoli skednja, kjer je bil pokojni Kurež umorjen. Obsojeni so bili Jakob Rodošek in Franc Peteršič vsak na šest let robije in na trajno izgubo častnih državljskih pravic, Jožef Zajšek pa na pet let robije in triletno izgubo častnih državljskih pravic. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

* **Zaradi materine malomarnosti je dete skoro zgorelo.** Te dni je v Kumenu pri Sv. Lovrencu na Pohorju 40-letna Neža Matilnova pustila svoja dva nezakonska otroka,

9-letnega Ignaca in leto starega Romana za dva dni sama doma in šla k svojemu prijatelju na Smotniku. Ignac je nekje iztaknil vžgalice ter zakuril v stevalniku, nato pa šel iz hiše. Njegov enoletni bratec Roman se je praplazal do ognjišča, odprl vrata in nesreča je bila tu. Orok se je vnela obleka in začel je obupno klicati na pomoč. K sreči je bila v bližini soseca Antonja Ozvaldova, ki je otroka resila strašne smrti. Če bi ta pravočasno ne prihitela, bi ogenj upepelal lušo, in otrok bi zgorel. Deček je dobil po vsem telesu hude opekline in je njegovo življenje v nevarnosti. Mater so orožniki prijeli.

* **Notranjski mazač Permozer obsojen.**

Mali senat je imel te dni pred seboj 78-letnega upokojenega železnodarja Ferdinanda Permozerja, ki se je kot upokojenec napotil v ameriške dežele, odkoder se je vrnil s pravcato ameriško diplomno »nženjerja lokomotive« in tudi s precejšnjem premoženjem, s katerim si je na Notranjskem uredil lepo kmetijo. Odtlej je tudi preko mej stare Notranjske slovel kot izkušen zaravnik. Za svojo pomoč je prejel včasih precej visoke zneske. Pa se je primerilo, da sta v sumljivih okoliščinah legli v grob dve ženski. Raztelesenje obeh je pokazalo isti vzrok smrti: odpravo plodu, izvršeno na skrajno malomaren način. Sledovi so držali k Permozerjevi domačiji, toda Permozerju se je posrečilo, da se je izmazal iz zadrege. Vsi so pričali v njegov prilog, posebno hči Filomena, ki je tudi znana zdravnica mazačka. Tako bi ostalo vse prikrito, da ni stari vdovec privedel v hišo nove gospodinje, celo mlajše od hčere, mladoletne Ivane Arhove. Začeli so se hišni prepiri in tisto, kar je pred poroko bila še družinska tajnost, je postalo javno. Tako se je znašel Permozer na zatožni klopi pod obtožbo, da je v dveh primerih iz malomarnosti zakrivil z nedovoljenim posegom v telo smrti nosečih žensk, v dveh primerih pa, da je odpravil plod brez hujših posledic. Poleg Permozerja je bilo še osem soobtoženih. Ferdinand Permozer je bil obsojen na dve leti in šest mesecev robije in izgubo častnih pravic za štiri leta. Fant pokojnega dekleta Lojze Pramožič na štiri mesece strogega zapora in izgubo častnih pravic za dobo dveh let, ker je z denarjem pripomogel, da se je njegovo dekletu podvrlo operaciji. Martinčičeva Marija ki je odpravila plod, na dva meseca zapora pogojno za dobo treh let, Permozerjeva hči Filomena in žena Ivana Permozerjeva pa zaradi mezaštva proti nagradi vsaka na en mesec zapora, slednja le pogojno za dobo dveh let. Nadalje sta bili obsojeni zaradi krivega pričevanja Marija Tekavčeva na tri mesece strogega zapora in izgubo častnih pravic za dobo dveh let, Ivana Jeršinova pa zaradi nagovarjanja h krivemu pričevanju na tri mesece strogega zapora pogojno za dobo dveh let in na izgubo častnih pravic za dve leti. Oproščena sta bila od obtožbe zaradi pomanjkanja dokazov Anton Lojevce in Jožefa Logerjeva.

* **Ponarejeni petdesetaki.** Zadnje čase so se v Kranju pojavili ponarejeni petdesetaki. Kovanci so razmerno dobro ponarejeni, le žvenka nimajo, ker so iz svinca. Barva sama je enaka kakor pri pravih. Odkod izvirajo ponarejenci, je zaenkrat še neugotovljeno. Opozarjamo pa ljudi, naj pazijo nanje.

* **Pošta ogoljufal za 15.000 Din.** Pred malim senatom v Mariboru se je vršila razprava proti Avgustu Šabcu, ki je lanski december izvabil od poštne uprave s ponarejenimi izkaznicami 15.000 Din. Šabec je bil obsojen na dve in pol leta robije.

* **Tatvina denarja.** Pred kratkim zvečer so vdrlj neznan tatovi v kačo posestnika Kastelica v Veliki Loki in mu odnesli okrog 15.000 Din. Kastelic je hranil denar doma kakor pretežna večina kmetov, ki ga nikomur več ne zaupajo. Ljudje spravljajo prihranke v nogavice in tatovi imajo lahek posel. O tatovih ni duha ne sluha.

* **Puško mu je ukradel.** Slatnar Peter iz Križa je prijavil orožnikom, da mu je nek Vrankar Franc ukradel lovsko puško dvocev-

ko. Vrankar je orožništvu že dobro znan. Bil je že 18-krat kaznovan po večini radi tatvine.

* **Otroci zažigajo.** Posestniku Maksu Kuharju v Rošpohu je ogenj uničil gospodarsko poslopje. Požar je zanetil viničarski otrok, ki mu je pri igranju padla tleča vžgalica na seno, ki se je trenutno vnelo in je ogenj zajel vse gospodarsko poslopje.

* **Ukradenj šivalni stroj.** Nedavno so neznanci napravili pri čevljarskem mojstru Francu Nekrepu v Gornjem Porčiču pri sv. Trojici nenapovedan obisk in odnesli Nekrepu čevljarski šivalni stroj, z njim vred pa tudi vso zalogo usnja, skoro vso obleko in šest parov čevljev. Orožniki so takoj začeli zasledovati tatove in so jim baje že na sledu.

* **Otroka sta zakrivila smrt.** V ptujsko bolnišnico so pripeljali opečenega 52 letnega hlapca Bračiča Ivana iz Ložine, ki je kmalu za dobljenimi poškodbami umrl. Takrat je njegov gospodar Ivan Kozel trdil, da je hlapec zažigal na travniku dračje in da je padel v ogenj. Orožniki pa so zdaj ugotovili, da se je zgodila nesreča čisto drugače. Gospodar je usodnega dne poslal Bračiča v gozd po drva. Ker je bil hlapec utrujen in omamljen od žganjekuhe, je v jarku zadremal in trdno zaspal. Domača mladoletna fant sta hlapca našla v jarku in ga začela buditi. Ker se ni dal zbuditi, sta ga začela obliavati z vodo. Ko pa še to ni zaleglo, sta privlekla od nekod kup slame in jo v njegovi bližini zažgala. Ko je Bračiču že gorela obleka, se je nesrečnik prebudil. Dobil je tako hude opekline, da je v velikih bolečinah v bolnišnici umrl. Zadeva je ovadena sodšču.

* **Prepir s smrtnim izidom.** Mariborski mali senat se je bavil z žalostnim dogodkom, ki se je pripetil februarja v Gruškovju, ko je 25letni posestniški sin Ivan Gabrovec v prepiru zabodel z nožem posestnikovega sina Jožefa Karla v levo stran vratu in mu prerezal žilo odvodnico, tako da je nesrečni Karl umrl. Pri razpravi se je Gabrovec skušal zagovarjati s silobranom. Obsojen je bil na pet let robije in na izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let.

* **Tatovi v župnišču.** V soboto zgodaj jutraj so se zglasili v kranjskem župnišču tatovi in iz shrambe odnesli posušeno meso 2 svinj in precej masti. Vse te dobrrote so znosili na konec dvorišča, kjer je okoli 20 m globok prepad k reki Kokri, kjer so jih po vrvi spustili v druge roke. Moral pa so se pri tem delu nekoga ustrašiti, ker so precejšen lonec masti pustili ob tem prepadu. Sodijo, da so bili tatovi ljudje, katerim so razmere v župnišču dobro znane.

* **Grozno dejanje blaznega dekleta.** Te dni se je pripetil v St. Janžu na Dravskem polju strašen dogodek. V hiši posestnika Franca Seniška imajo 21letno hčerko, ki je duševno bolna. Dekle ni moglo trpeti domačega hlapca Blaža Koresa. Ko je hlapec usodnega dne stopil v hišo, v kateri je bilo deklet samo, je to nenadno pograbilo za sekuro ter ga udarilo z vso močjo po glavi. S prvim udarcem mu je zdrobilo obraz ter ga pobilo na tla, nato pa je še ležečega strahovito obdelala. Hudo ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Fantovski poboj na Krčevini pri Ptujju.** ki je zahteval za žrtvi brata Franca in Alojzja Krepkova, je zdaj pojasnjen. Orožniki so izsledili prava napadalca. Vseh je bilo pri sodišču zaprtih enajst fantov. Izkazalo se je, da sta krivca Malek Martin, viničarjev sin iz Krčevine pri Vurbergu, ki je udaril Alojzija, in pa Karel Žižek, ki je z nožem sunil Franca. Glede na njuno priznanje je sodišče ostalih devet osumljencev izpustilo.

* **Mlad ubijalec.** V tajni razpravi je mali kazenski senat v Mariboru obsodil 20letnega delavca iz Bučevcov na štiri leta strogega zapora, ker je ustrelil s karabinko Alojzija Verbanjška. Pri razpravi je mladi ubijalec svoje dejanje priznal. Dejanje je izvršil v prepiru.

* **Ropar je skoro zadušil staro.** V Križančovo hišo v Spodnji Ložnici se je splazil nepoznan ropar v času, ko je bila 70 letna Križančeva žena, ki je bolna in leži v postelji, sama doma. Ropar ji je zavezal odejo čez

glavo, da mi mogla kričati, vlomil nato v kovčeg in odnesel 4000 Din. Njegovo početje je videla skozi okno mala sosedova hčerka in je poklicala pomoč. Ropar je z denarjem zbežal, nesrečni starki so pa komaj otel življenje, ker se je pod odejo zaradi pomanjkanja zraka skoro zadušila.

* **Uboj na veliko soboto.** Pred malim senatom v Celju se je zagovarjal 28-letni Ukmar iz Ločice pri Vranskem zaradi uboja. Na veliko soboto po vstajenju so Jože Ukmar, njegov brat Ivan, hlapec Jurij Lešnik iz Zahomcev, Jože Jerman, Anton Strajhar in Anton Hrastnik popivali v dveh gostilnah na Vranskem. V Zupanovi gostilni je Ivan Ukmar vprašal Strajharja, ali so Javorškovi fantje res obljubili štefan vina za to, da bi jih Strajharjevi tovariši pretopli. Ko so šli iz gostilne, je začel Jože Ukmar govoriti o onem štefanu vina. Po teh besedah sta oba brata Ukmarja skočila za Jermanom in Hrastnikom. Nastal je pretep. Jože Ukmar je dvakrat udaril Jermana in ga zbil na tla, nato pa sta oba Ukmarja pretepla Lešnika. Ko je Jerman odhitel na orožniško postajo po pomoč, je Jože Ukmar izvlekel nož in Lešnika sedemkrat zabodel. Sunek v vrat je bil smrten. Jurija Lešnika so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je na veliko nedeljo izdihnil. Jože Ukmar je bil obsojen na dve leti robije, izgubo častnih pravic za dobo dveh let, v plačilo povprečne v znesku 600 Din, 30 Din bolnišnice, 1680 Din pogrebne in stroškov kazenskega postopanja in izvršbe.

* **V zaporu se je obesil.** Pred dnevi je gorela hiša posestnika Rebiča. Gospodarja pa usodnega dne ni bilo doma. Vse je kazalo, da je bil ogenj podtaknjen. Sum je padel na gospodarja samega, ki so ga takoj aretirali, ko se je vrnil domov. Prepeljan je bil v zapore sreskega sodišča v Kočevju, kjer pa se je Rebič obesil.

* **Oče sedmih otrok žrtev morilca.** Nedavno zjutraj so našli na Hajdnu blizu Kukovčeve hiše zabodena Stefana Vintra, malega posestnika in očeta sedmih nepreskrbljenih otrok iz Senezic. Imel je tri smrtne rane. Sum je padel na Ferdinanda Kukovca, ki so ga orožniki dobili vsega okrvavljenega in našli pri njem krvav nož, s katerim je zaklal svojo žrtev. Morilec je v vsej okolici znan nasilnež, ki za vsako malenkost potegne nož. Zagovarja se s silobranom, kar pa najbrže ne bo držalo. Med žrtvijo in morilcem se je moral odigrati strahovit boj, ker je imel pokojni Vinter poleg smrtnih ran v prsih in v trebuhu razrezane tudi dlani in prste na rokah, kar je znamenje, da je grabil svojega nasprotnika za nož ter mu skušal orožje izviti. Proti živinskemu zločincu pa je bil ves njegov odpor zaman.

* **Tudi razbojnik Ivan Pajman je na varnem.** Roparska pajdaša Franc Košajnc in Ivan Pajman sta bila dolgo strah in trepet mariborskega okoliša. Košajnc se je posrečilo sredi Maribora aretirati in je bil drzni razbojnik nedavno obsojen na 12 let robije. Košajnc roparski pajdaš Ivan Pajman pa se je spretno skrival. Svojemu bratu, ki predsedeva daljšo kazen v mariborski moški kaznilnici, je nalašč poslal nekaj pozdravov iz raznih krajev, da bi zabrisal za seboj pravo sled. Zdaj pa se je izkazalo, da je imel Ivan Pajman med tem za seboj burne roparske dogodke. Zlasti je vlamil v okolici Innsbrucka na Tirolskem, kjer so ga obsodili na daljšo ječo. Kako nevaren tip je Ivan Pajman, je razvidno iz tega, da je letos aprila pobegnil iz zaporov v Schladingu, potem ko je pazniku vzel samokres. V soboto 2. t. m. pa so orožniki iz Landecka izsledili iskanega Ivana Pajmana, ko se je peljal v smeri proti Sv. Antonu. Ko je Pajman zagledal orožnike, je oddal dva strela proti orožniku Ivanu Wilhelmu in pobegnil. Nevarno ranjenega orožnika so morali prepeljati v bolnišnico, Pajmana so potem vendar ujele in ga zdaj čaka zaslužena kazen.

* **Uboj v Košnici pri Celju.** V nedeljo je bil 31-letni poročen železničar Pavel Kragolnik iz Košnice v nekem vinotoču. Ko se

je vračal zvečer z nekim Škorjancem z Anskega vrha domov, sta se začela za šalo ruvati. Kragolnik je vrgel Škorjanca v jarek. Nato sta se oba poslovila. Čez nekaj časa pa se je pojavil v njeni Škorjanc pred Kragolnikovim stanovanjem v družbi z nekaterimi moškimi in je klical Kragolnika iz

hiše. Ko je stopil Kragolnik na prosto, so ga Škorjanc in njegovi pajdaši napadli. Začeli so ga obdelovati z latami, mu zlomili tilnik in ga poškodoval po vsem telesu. Kragolnik se je zgrudil nezavesten. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je umrl. Divjaške napadalce čaka zaslužena kazen za zločin.

Franc Goričan:

Peš po Franciji pred 40 leti

Nadaljevanje.

Ves čas potovanja je bil Balon zelo dobre volje, vesel in šaljiv. Do tistega časa nisem še imel nikogar tako rad in nisem še nikogar tako spoštoval kot njega. Odkril sem v sebi lastnost, za katero nisem še poprej vedel, in sicer, da sem izvrsten potni spremljevalec. Za en dan naprej sva sestavila potni načrt in določila, kje bomo prenočili. Ves dan sem izpraševal v vlaklu ljudi, kateri hotel je v tistem kraju najboljši, tako da sem bil o kakovosti in ceni že poprej točno poučen, preden smo v določeni kraj sploh prispeli. Ponekod so se dobila prenočišča brez hrane. Pred vsem mi je šlo za to, da nismo nikjer plačali pretirano visokih cen. Čut odgovornosti spremljevalca se je v meni tako razvil, da sem mislil samo na to, kako bom ukrenil, da bosta gospoda zadovoljna in da se nam ne bo nič neprijetnega dogodilo. Če je Balon hotel zgodaj v posteljo, smo šli spat, če pa se mu je zljubilo pobediti, smo ostali. Vedno sem se ravnal, kakor je on hotel.

Po načrtu bi še morali potovati kakšne tri tedne, Balon pa je začel tožiti, da mu ni dobro v železnicu, in se je odločil za povratek. Spremil sem ju čez Zenevo do Curija v Švicco, kjer smo se ločili. Vrnil sem se nazaj v Montpellier, ker drugega nisem vedel, in sem želel, da nastopim tam službo, kadar in kjer jo bom dobil. Računal sem samo na Rusijo. Moji ruski šolski tovariši so mi obljubili, da mi preskrbe tam gotovo nekaj primernega.

Preden sem se od svojih sopotnikov ločil, me je Balon vprašal, kakšne načrte imam za bodočnost, pa sem mu jih povedal. Da bi bilo kakšno mesto na Štajerskem prosto, nisem mislil, in mi on tudi ni ničesar omenil. V Montpellierju sem hodil k prejšnjemu gospodarju na prakso, svedca brezplačno. Sredstev sem imel za kakšne tri mesece. Zelo me je skrbelo, kaj bom počel.

Čez kakšnih osem dni pa sem dobil uradni dopis od štajerskega deželnega odbora, ali bi sprejel službo in da naj stavim pogoje, koliko zahtevam plače. Mislil sem si: Če zahtevam malo, bom dobil malo in bom težko kdaj dočkal povišanje. Mislili bi si tudi oni lahko: Kdor malo zahteva, je tudi gotovo manj vreden. Zahteval sem tri tisoč goldinarjev letne plače. Odgovoril mi je oseba Balon, da takšne plače zaenkrat ne morejo nuditi, pač pa polovico toliko, to je 1500 goldinarjev. Če bo pa glavna trsnica dobro uspevala, mi je zatrdil, dobim še vsako leto lepo nagrado. Poudro sem sprejel. Dva dni pozneje sem dobil ponudbo iz Rusije za veleposestvo nekoga kneza. Bilo je že prepozno. Zapustil sem Montpellier in priromal po več letih zopet v Višnjo vas domov.

★

Mnogo dogodkov je v teh letih napravilo name izreden vtis. Zlasti so me pripravile k premišljevanju razmere in navade, ki so različne od tistih v naših krajih. Skušal sem jih trezno premotriti in poiskati njihove vzroke.

Pri družini v Montpellierju, kjer sem poučeval nemščino, so imeli edinega otroka. V splošnem sem opažal, da so imeli v Franciji redno v vseh družinah le po dva otroka. Vprašal sem gospodarja, kako da nima več otrok, in če ga ni strah, da bi mu edinec umrl. Odgovoril mi je: »Midva z ženo imava toliko premoženja, da živiva udobno brez pomanjkanja in posebnih gmotnih skrbi. Če bi imel kopico otrok, bi že vzgoja in izobrazba vzele doberšen del premoženja. Za menoj pa bi jim premalo ostalo. Otroci bi prišli zato v slabši socialni položaj, ker bi jim ostalo v

najboljšem primeru le toliko sredstev, da bi prikriivali očitno siromaštvo. Tehnika je svet zelo spremenila, človek pa je ostal tam, kjer je bil.

Nezakonska mati nima v Franciji pravice iskati očeta pred sodnijo. Ta zakon se mi je zdel tedaj in se mi še danes zdi silno krivičen, toda je v polnem skladu s francoskim javnim mnenjem. Če deklet podleže brez kvenega blagoslova ali oblastne koncesije, je izgubljena za vedno. Ko pa je ženska omožena, ji javno mnenje spregleda in odpusti vsakovrstne kršitve zakonskih predpisov. Posledica tega je tako veliko število dobrih, poštenih deklet, ki prodajajo po večjih mestih tisto, kar pač imajo na razpolago. Ni jim bilo dano, da bi se omožile ali dobile kakšno drugo možnost za življenje. Nedavno sem čital, da je neka severna država sprejela postavbo, da so nezakonski otroci popolnoma enakopravni zakonskim. To je pravično in pošteno, saj je otrok vendar pri vsej zadevi nedolžen.

Ponekod po deželi sem videl prav čudne večje stavbe, ki so imele namesto šestih do osmih oken samo dve, namesto dveh vrat samo ena. Ko sem nekoga vprašal, zakaj vse to, mi je odgovoril, da je davek na okna in vrata. Zmajal sem z glavo in si mislil, to so pametni državniki, ki obdavčijo celo zrak in sonce. (Nadaljevanje sledi)

POPOTNIKOVA TORBA

Moravske novice

Nadaljevanje gradnje nove ceste. — Nesreča pri vožnji. — Postopači in tatovi.

Moravče, maja.

Cesto iz Zagorja proti Moravčam so začeli graditi 1. t. m. Zaposljenih je okrog 80 delavcev, domačinov iz bližnjih občin, ki so dela nestrpnost pričakovali. Ker je povpraševanje po zaposlitvi ogromno, bodo izmenjavali delavstvo vsak mesec, da pride na vrsto čim več takih, ki so zaslužka res potrebni. Doslej je nakazano za delo baje okrog 200 tisoč Din.

Posestniku Malu iz Peč pri Moravčah se je nedavno pripetila huda nesreča. Njegovemu sinu sta se na klancu nad Mošenikom splašila konja. Fant je v usodnem trenutku skočil z drvečega voza, konj pa se je spotaknil med silnim diram in ga je njegov tovariš, ki je dirjal pred težkim vozom, privlekel po cesti v dolino, kjer je za hudimi poškodbami poginil na mestu. Posestnik Mal trpi občutno škodo.

Med brezposelne, ki res ne dobe dela, se vriva čedalje več lenuhov in postopačev. Podnevi se ogibljejo cest ter se potikajo po hribih, kjer se ljudje ponekod še dajo varati. Tako je nedavno šaril po naših hribih možak, ki se je ponašal z obilnim znanjem. Pravil je, da zna izdelovati denar, in kazal je neko preprosto stvarino, s katero se slika prenese s papirja. Zatrjeval je, da je pred časom napravil mnogo tisočakov, ki mu jih je neka državna banka po natančnem pregledu vrnila s pripombo, da niso ponarejeni. Tako je slegal ljudi in pil na račun svoje zgovornosti sa djevec in jedel klobase.

V Štance laze, ki spadajo med najvišje moravske hribe, se je prejšnji teden priklatil neznanec, ki očitno ni imel poštenega namena. Z ljudmi se ni spuščal v pogovor, skrivaj pa se je oglašil pri Gmajnarju, kjer so

bila vrata odprta, a domači so delali na polju precej daleč od doma. Hitro je našel veliko prazno blazinico, v katero je pobasal vsoko obleko, kar jo je bilo pri hiši. Ze tako siromašni družini ni ostalo niti toliko, da bi se mogla dostojno preobleči.

PREKMURSKI GLASNIK

Prekmurci gredo za kruhom. V prekmurških vaseh je bilo po velikonočnih praznikih prav živahno. Ljudje so se začeli kakor vsako leto odpravljati na sezonsko delo. Zaj le, da je Nemčija za naše ljudi zaprta tudi letos. Zaradi tega se jih je lahko odposlalo na delo samo 2000, med tem ko bi potrebovalo zaslužek in kruh v tujini skoro desetkrat toliko ljudi. Naval na borzo dela v Murski Soboti je bil silen. Delavci so šli v Francijo (preko Maribora) in v Belje (preko Pragerskega).

Po 22letih se je vrnil iz ruskega ujetništva. 54-letni Matija Horvat, po rodu iz Otovcev, pošta Gornji Petrovec v Prekmurju. V najlepši moški dobi 32 let je moral takoj ob začetku vojne kot četovodja 18. madžarskega honvedskega polka na rusko bojišče in je bil 24. oktobra 1914. pri Lublinu ranjen in ujet. Bil je v raznih krajih Rusije, kjer si je poiskal tudi življensko družico, katero pa so mu ruska oblastva prepovedala vzeti s seboj v staro domovino. Med potjo ga je kaj bridko prizadela vest, da je v domovini že razglašen za mrtvega in da se je njegova prva žena poročila z drugim. Trpljenje, ki ga je prenašal v Rusiji, je bilo, kakor pr. poveduje, neznosno.

Zrtev nevarnega dela. Te dni so pokopali 36-letnega delavca Herbaja Franca iz Predanovcev, družinskega očeta, ki je postal žrtev svojega poklica. Herbaja je že nekaj časa preganjala nesreča. Leta ob mlačev, je pri polaganju snopov prišel preblizu stroja. Kolesje ga je zgrabilo za desno in mu jo odtrgalo. Dolgo se je zdravil v bolnišnici. Pred meseci pa se je spet vrnil domov in dobil službo na parni žagi, kjer ga je ponovno doletela nesreča. Pred tedni je hotel preskočiti nizko jermenje pri stroju. Pa se je z nogo zaletel v transmisijo, ki ga je vrgla proti kolesu. Še nekajkrat ga je zavrtelo kolo, dokler ni obležal v mlaki krvi. Spravili so ga v bolnišnico, kjer je navidezno kmalu okreval. Zapustil je bolnišnico, a že po nekaj dnevih se je moral vrniti in je umrl.

Smrtna nesreča pri prenašanju ognja. Ti vadarjevi v Zamostju pri Genterovcih so nedavno zvečer poslali 8-letno domačo hčerko Baro k sosedu po ogenj. Bilo je že v mraku. S seboj je vzela deklica železen lonček, v katerega so ji sosedovi nasuli žarečega oglja. Ker je bilo precej daleč do domačije, je v strahu, da ne bi ogenj pošel, začela Bara teči in je lonček pokrila s predpasnikom. Menda je mislila s tem ogenj otvarovati. Ko je pritekla do domačega praga, ji je brat udušil ogenj. Prepeljali so jo v murskosoboško bolnišnico, kjer je kmalu izdihnila.

Zrtev požara. V okolici Rogoševcev je silen požar uničil gospodarsko poslopje in hišo posestnika Harba. Vse je do tal pogorelo. V zadnjem trenutku so skušali iz gorečih hlevov rešiti živino, kar pa je postalo usodno za 14-letnega posestnikovega sina, mater in 17-letno hčerko, ki so dobili smrtno nevarne opekline. Vse tri so takoj prepeljali v bolnišnico v Murski Soboti, kjer je mladenč kmalu izdihnil.

NAŠI NA TUJEM

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, aprila.

V drugi polovici marca je nekaj držav Severne Amerike zadela strašna povodenj. Najhujše je bilo v Pensilvaniji, v Ohiju in v West Virginiji. Tam je tudi precej slovenskih naselbin. Po podatkih, ki sta jih dobila dnevnik

»Ameriška domovina« in tednik »Nova doba« je v teh deželah prizadetih nad 4000 naših rojakov. Koliko je naših ljudi mrtvih, o tem ni natančnih podatkov.

Oblastva so nemudno začela pomožno akcijo. Skoda pa je tako ogromna, da je niti pol milijarde, drugi pa na milijardo dolarjev cenit ne morejo. Nekateri jo ocenjujejo na (v naše vrednosti okoli 45 milijard dolarjev). Vodstvo Rdečega križa je dognalo, da je izgubilo svoje domače kakih 78.000 družin. Če računamo povprečno vrednost hiše na 200 dolarjev, znaša to že skoraj 200 milijonov dolarjev. Koliko stošoč hiš pa je poškodovanih in je iz njih vse oaneseno. Skodi je treba prišteti še izgube na zaslužku.

Najhujše je bilo v okolici Pittsburga in Johnstowna. Tam prebiva mnogo naših ljudi. K sreči pa so Slovenci naseljeni po večini na gričih. Temu se je treba zahvaliti, da je bilo med slovenskimi naseljenci manj žrtev kakor med naseljenci drugih narodnosti.

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo »Domovinski zvon« je priredilo v nedeljo 26. aprila prvo pomladno zabavo, združeno gledališko predstavo. Na zabavi nam je igrala gasilska godba iz Gladbecka. Dvorana je bila polna rojakov, ki so bili prav zadovoljni z igrama. »Ženitev za pečko« in »Stric iz Amerike«.

Devetnajst let brez spomina

Francoski listi pišejo, da se bo naposled mogoče le posrečilo ugotoviti, kdo je neznan francoski vojak, zdaj okrog 40 let star mož, o katerem nihče ne ve, kako se piše in odkod je doma. Leži že od leta 1917. v bolnišnici, kamor so ga spravili, ne da bi bil večlet, odkod se je vzela. Izgubil je spomin in dar govora. Očitno gre za vojakca, ki se je bojeval v krvavih bitkah med svetovno vojno na zapadnem bojišču. Ko so ga tedaj vprašali, kdo je, je pokazal na svoja usta, češ, da ne more govoriti. Se bolj žalostno pa je, da je izgubil nesrečnež tudi spomin. Pri sebi ni imel nobenih listin in nobenega pisma, da bi z njih pomočjo dognali, kdo je, kje se je bojeval in odkod prihaja.

Oblastva so uvedla preiskavo, toda vse njihovo prizadevanje je bilo zaman. Celih 19 let so trajala prizadevanja, pa se ni posrečilo dognati, kdo je ta nesrečnež. Zdaj mu pravijo »živeči neznan vojak.« Seveda pa ni verjetno, da bi ne imel nobenega sorodnika. Na tisoče njegovih fotografij so razdelili med družine, ki se koga pogrešajo iz svetovne vojne. Na tisoče očetov in mater, žen, nevest, bratov in sester je obiskalo neznanega vojaka v njegovem zavetišču in vsi so upali da zagledajo tistega, ki ga že dolgo pogrešajo. Toda vsi so odhajali razočarani, porušeni in še bolj užalosteni. Če se je pa tu in tam le oglasil kdo, ki je v neznanem vojaku hotel spoznati svojega sina, brata ali moža, je uradna preiskava zmerom dognala, da gre za pomoto.

Nad 200 žen je hotelo spoznati v živečem neznanem vojaku svojega sina, druge žene spet svojega moža, naposled so pa vse spoznale, da se motijo. Iz vsega tega sta se izluščila samo dva primera, vredna upoštevanja. Camille Monjon je za žive in mrtve trdil da je neznan vojak njegov sin. Preiskava je pa to trditev ovrgla. Nekoliko verjetnejši je drugi primer. Rene Le Mayeva proglasa neznanega vojaka za svojega moža. A tudi njena trditev nasprotuje ugotovitvam preiskave. Rene Le Mayeva ponuja zdaj oblastvom preizkušnjo, od katere si obeta končno dognanje. Upa namreč, da bi se nesrečnežu vrnil spomin, če bi videl hišo v kateri je stanovala s svojim možem, natančno tako urejeno, kakor je bila leta 1914. Oblastva hočejo napraviti ta poizkus in francoska javnost je zelo radovedna, kakšen bo uspeh. Ni

Pri tej priliki je predsednik Mlakar pozdravil vse navzočne rojake, zlasti predsednike sosednih društev. Po nagovoru smo trikrat zaklicali »Zvela naš kralj Peter II. in ves krajevski dom! Prav tako trikrat smo zaklicali »Zvel voditelj nemškega naroda Hitler!« Predsednik Mlakar nam je potem povedal, da se bomo avgusta peljali domov na obisk. Tudi Nemci in Avstrijci, ki želijo potovati v Jugoslavijo, se nam lahko pridružijo. Vožnja bo stala tja in nazaj (od Oberhausena do Lublana v 3. razredu) 48 nemških mark. Za Avstrijce bo na avstrijskih železnicah polovična voznina. Vabimo tudi rojake iz Holandije in Belgije, da se nam pridružijo v Kolnu. Obisk bo trajal tri tedne skupno z vožnjo. Rojaki bodo pravočasno obveščeni, kam naj se obrnejo, če bodo hoteli potovati v domovino. G. Mlakar nam je povedal, da so nam za potne liste znižali takso za eno marko, tako da stane zdaj taksa za potni list tri marke 15 pfenigov, za kar se zahvaljujemo konzulu g. dr. Pantiću.

Dva učitelja za rojake v tujini. Iz Beograda poročajo, da je prosvetni minister Dobrivoje Stošovič podpisal odlok o premestitvi učitelja Janka Jankoviča v Metz v svojstvu izseljenskega učitelja. Obenem s to premestitvijo je podpisan tudi odlok o premestitvi Antona Šlibarja iz Litije v Gladbeck v Nemčiji. S tem dobe tudi vestfalski izseljenci slovenskega učitelja.

izključeno, da vrne ta dom neznanemu vojaku spomin in dar govora, če gre res za moža Le Mayeva.

× **Delavci so se polastili pivovarne.** Delavci največje madžarske pivovarne Aquile so se polastili obrata in so začeli obratovanje pod lastnim nadzorstvom. Takoj po polastitvi so si izvolili svoj upravni odbor, ki vodi obratovanje in poslovanje. Z napetostjo se zdaj pričakuje, če bodo oblastva to stanje odobrila ali pa postopala proti temu komunističnemu činu. Na pivovarni v hira rdeča zastava.

× **Vrnitev imetja Habsburžanom.** Uradna »Wiener Zeitung« je objavila sklep avstrijske vlade, s katerim se odobrava osnovane družinskega oskrbovalnega sklada habsburške rodbine. S tem sklepom je delno izveden zakon, ki je bil uveljavljen lani in s katerim je bil preklican izgon Habsburžanov iz Avstrije in načelno odrejena vrnitev zaplenjenega premoženja rodbini Habsburško-Lotariški. Avstrijska vlada vrača zdaj Habsburžanom posestva, ki so bila v povojnem času izročena v last sklada za vojne invalide. Z novoosnovanim skladom ana pravico razpolagati poglavar bivše habsburške cesarske rodbine.

× **Dve leti brez spanja.** Bogatin Ray Baghadur Ramijas v Kalkuti je zaman objuboval v dnevnikih milijone onemu zdravniku, ki bi ga rešil dveletne nepretrgane nespečnosti. Tisoči nasvetov so ostali brez učinka. Bogatin se je navadil opija, a ni mogel zaspati kljub mamili. Zdaj je objavil oglas, kjer prosi vse duhovnike svoje veroizpovedi, naj ga priporočijo Budhi, da bi mu poslal hitro smrt.

× **Daljnovid za letala.** Novodobna letala so tako dobro zgrajena, da skoro niso več nevarna. Glavna nevarnost za letala, katere doslej še niso mogli premagati, je megla. Sedaj so se na Angleskem lotili tudi tega vprašanja. V ta namen pripravljajo daljnovide docela nove vrste. Naloga teh daljnovidov bo, da bodo letala, ki se bližja v megli, brezlično oddali točno sliko pristajališča. To se bo godilo na tale način: Pred krmilom letala bo zemljepisna karta vidna tako, kakor vidiš na plačnu skioptično sliko. Po tej ploškvci se bo premikala svetlobna točka, ki bo kazala, kod leti letalo. Pribit bo samo pogledal kako visoko je, pa bo lahko ugotovil kje je njegovo zračno vozilo.

× **Prenos vojne bolnišnice po zraku.** Rusko letalstvo je pred nekoliko dnevih izvršilo uspešni poskus, da bi celotno bolnišnico z zdravniki, strežnicami in vsemi pripomočki spravilo na določen kraj in ga spustilo tam s padali na tla. Dve veliki letali Rdečega križa sta si bili natovorili v ta namen 20 zdravnikov in bolniških strežnic, potrebne omare z instrumenti, obveze, postelje, operacijske mize in drugo. Nad pristajališčem sta letala krožila toliko časa dokler ni odskočilo vse osebe s padali, potem so za njim spustili s padali tudi vse potrebne reči. Poskus je potekel brez najmanjše nezgode in že nekoliko ur pozneje je bila vojna bolnišnica sposobna za poslovanje.

× **Otroka cestnega pometaja milijonska dediča.** Zena londonskega cestnega pometaja Williama, ki je zdaj med brezposelnimi, je prejela obvestilo francoskega notarja, da je zapustil norveški bogatin Høimjagvey njeneim otrokom 60.000 funtov šterlingov. Norvežan, ki je stalno živel in umrl v svoji vili na francoski rivieri, je bil l. 1934, na obisku pri nekaterih angleških znanjcih. O priliki neke tekme je nagovoril dva dečka. Izvrstno se je z njima zabaval in se seznanil z njenim otrokom 60.000 funtov šterlingov, ko vseč, da je pozneje večkrat obiskal skromno hišico cestnega pometaja. Williamsi niso nikoli prosili bogatega tujca za katerokoli pomoč, dasi je ponovno bil pri njih na kosilu. Zdaj se je nepričakovano odločil bogatin za izkazano gostoljubnost v svoj oporoki. Oba dečka bosta prejela do dosežene polnoletnosti po 500 funtov šterlingov letno. Nato pa bosta dobila bogatinove milijone.

RADIO LJUBLJANA

od 10. do 17. maja.

Nedeža, 10. maja: 8.00: Telovadba (15 minut za moške, 15 minut za ženske, vodil bo profesor Dobovšek). — 8.30: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 8.45: Koncert tamburaškega orkestra. — 9.40: Verski govori (ravnatelj Jože Jagodc). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano. — 11.00: Cvetke sanjajo (plošče). — 11.30: Mladinska ura: Striček Matiček govori in poje. — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Koncert Šentjakobskega pevskega društva. — 13.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 16.00: Kmetijska ura: Cebelarjenje na med in rojenje (Jože Okorn). — 16.20: Lahka glasba (radijski orkester). — 17.00: Samoizobrazba kmečkega in delavskega dekleta (profesorica Dora Vodnikoval). — 17.15: Operna glasba (radijski orkester). — 18.00: Kar imam, to vam damo (plošče po željah). — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura: Vloga verske v narodni prosveti. — 19.50: Prenos šmarnic iz cerkve sv. Cirila in Metoda. — 20.30: Plošče. — 20.45: Narodna prihorska svatba (prenos iz Zagreba). — 21.45: Plošče. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Pester večer.

Ponedeljek, 11. maja: 12.00: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Omenjena glasba (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18: Zdravstvena ura: O jetiki (dr. Debevec). — 18.20: Maurice Ravel: Bolero (orkester Lamoureux na ploščah). — 18.40: Kulturna kronika: Klasični in sodobniki (profesor France Vodnik). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Katere narodne vrline so danes najbolj potrebne (dr. Dušan Stojanovič). — 20.00: Spominski večer ob 60letnici rojstva Ivana Cankarja. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Večer narodne glasbe (radijski orkester).

Torek, 12. maja: 11.00: Šolska ura: Proslava ob 60letnici rojstva Ivana Cankarja (iz-

PRESENETLJIVA IZBIRA

vajala bo ženska realna gimnazija). — 12.00: Valček za valčkom (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Slovite pevke (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Demonska vera h mlaških gorečnejev (Franc Terseglav). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Jurjevanje in narodni plesi (Ivo Franc iz Zagreba). — 20.00: Prenos opere iz Zagreba: Fra Diavolo (Auber), v prvem odmoru glasbeno predavanje (Vilko Ukmar), v drugem odmoru napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda.

Sreda, 13. maja: 12.00: Nekaj reči za vse se ljudi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Operne fantazije (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Otroška ura (Mlana Boltarjeva). — 18.20: Izrezovalna dela (Zdravko Omerza). — 18.40: Izleti na dolensko stran (Josip Wester). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Jugoslovenci na mednarodnem kongresu za glasbeno vzgojo v Pragi (Enil Adamič). — 20.00: Koncert godalnega orkestra Orkestralnega društva Glasbene Matice in državnega konservatorija v Ljubljani pod vodstvom dirigenta profesorja Škerjanca. — 21.30: Slovenske narodne in umetne pesmi (nevski orkester). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Pesmi za ples (plošče).

Četrtek, 14. maja: 12: Operni snovi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Radijski jazz. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Razlaga in predvajanje Beethovenove sonate op. 27, št. 2 v cis-molu (Jadviga Poženelova). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Jugoslovanski Sokoli neso olimpijski ogenj preko Jugoslavije (Hrvoje Macanovič). — 20.00: Koncert pevskega zbora »Cankar« (vodil bo Kristo Penko). — 20.45: Koncertni plesi (plošče). — 21.00: Koncert radijskega orkestra.

— 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Radijski jazz (vmes bo pel Mirko Premelč s spremljevanjem radijskega jazzja).

Petek, 15. maja: 11.00: Šolska ura: Skladatelj Vavken v besedi in pesmi (izvajal bo III. razred višje narodne šole Davorina Jenka v Cenkljah pri Kranju; vodil bo šolski upravitelj Josip Lapame). — 12.00: Ura naše narodne glasbe (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Po daljnih tujih krajih (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Ženska ura: Mladina in kriminal (Zlata Pirnatova). — 18.20: Fagot solo (izvajal bo Avgust Šeparnik). — 18.40: O stavki (Milan Valant). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Kulturni mesečni pregled. — 20.00: Rezervirano za prenos. — 21.30: Radijski orkester. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 16. maja: 12.00: Plošča za ploščo, napev v napev. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo, napev v napev. — 14.00: Vremensko poročilo. — 18.00: Na delopust (koncert radijskega orkestra). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Smernice in težnje jugoslovenskega vzgojeslovja (Josip Slavčić iz Zagreba). — 20.00: Potovanje od Novega mesta do St. Jerneja (besedilo napisal in bo večer vodil Viktor Pirnat; sodelovali bodo člani radijske dramske družine, pevci in godci). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, spored. — 22.15: Vesela glasba (radijski orkester).

HISTORIČNA ŽENA.

A: »Povej mi, prijatelj, kaj dela tvoja žena, kadar prideš ponoči iz gostilne?
B: »Jezi se in zmeri me. Oh takih prilikah je zmerom historična.«
A: »Historična si hotel reči kaj ne?«
B: »Ne, historična.«
A: »Kako to?«
B: »Vso preteklost mi prikljče v spomin.«

× **Vojne ladje so drage.** V sedanjih razmerah se računa, da stane vsaka tona vojne ladje v našem denarju okrog 40.000 Din. Zdaj pa pomislimo, koliko je stal angleški pomorski orjak, ki ima 43.000 ton, ali vse angleško brodovje, ki je bilo leta 1930. omejeno s pomorsko pogodbo na 541.800 ton. Anglija je naročila jeseni dve novi križarki, ki bosta oboroženi s 15centimeterskimi topovi; vsaka bo imela 9.000 ton. Računa se, da bosta vejali 3.942.000 šterlingov. Za ta denar bi lahko zgradili in opremili nad 50 trgovinskih ladij po 8.000 ton. Zelo dragi so tudi torpedi. To je prav za prav majhna ladjica, ki nosi s seboj do 250 kg razstreliva. Samo en izstrelek stane 250.000 Din.

× **Novorojenček govori.** V rudniškem mestu Andacollu v Chileju (Južna Amerika) je žena nekega rudarja rodila otroka, ki je imel vse zobe razen kočnikov. Nekoliko dni po svojem rojstvu je ta otrok baje že govoril nekoliko besed. Ta nenavaden dogodek je privabil v Andacollo vrsto zdravnikov, ki bi otroka radi preiskali. Videti ga pa hoče tudi toliko radovednežev, da je bila policija prisiljena zastražiti hišo čudnega novorojenca. Otrok je čisto zdrav.

× **Največji sod na svetu** je izdelalo leta 1900. sodarsko podjetje Fruhinsholz v francoskem mestu Nancyju. Ta sod drži 433.500 litrov. Doga so dolge 9,3 m. Za doge so porabili 50 kubičnih metrov hrastovega lesa, za dna pa 35. Obročev ima sod 26. Les za ta sod so pripeljali iz severnoameriških pragozdov. Za dovoz lesa so potrebovali nad dve leti. Znani heidelberški sod drži približno 115.400 litrov in torej daleč zaostaja za sodom, ki ga je izdelalo francosko podjetje.

Za smeh in kratek čas

IZPRED SODIŠČA

Sodnik: »Povejte, ali se nič ne kesate svojeg. dejanja?«

Obtoženec: »Se ne morem, gospod sodnik ker še ne vem, kakšna bo sodba.«

IZ STRAHU

Bratec: »Ali veš, zakaj pridejo pisceta za jajc?«

Sestra: »Zakaj?«

Bratec: »ato, ker se bojijo, da jih ne spečejo!«

NJEGA SO PUSTILI

Uradnik: »Gospod direktor, ponoči so tatovi vdrlj v banko in odnesli ves denar!«

Direktor: »Križ božji, kaj pa nočnj-čuvaj?«

Uradnik: »Nočni čuvaj? Njega so pustili.«

ZNA SI POMAGATI

Neki gospod pride po zdravnika. Ta naglo pripravi svoj avto in kmalu oddrdrata. Med potjo vpraša tujec: »Koliko pa zaračunavate za obisk, gospod doktor?«

»Sto dinarjev.«

»Tu imate denar,« odvrne gost in skoči z avta. »Taksi pa je hotel imeti sto in petdeset dinarjev, da bi me pripeljal semkaj.«

DRUGAČNIH NI

A: »Katero ženske so ti ljubše, zgovorne ali drugačne?«

B: »Katero drugačne?«

PRED SODNIKOM

Sodnik: »Ali ste oženjeni?«

Obtoženec: »Ne, gospod sodnik, bilo na nosu sem dobil pri pretepu v gostilni . . .«

TEŽAVEN ODGOVOR

Mimica je imela navado kazati vse s prstom. Mamica jo je nekoč učila, da se to ne spodobi in da nikoli ne sme pokazati na človeka s prstom.

Tedaj pa jo je Mimica vprašala: »Zakaj se pa potem imenuje ta prst kazalec?«

PREPROSTO.

Stric: »Kako je to mogoče, da si pri izpitu padel?«

Nečak: »Ker je lažje vprašati kakor odgovoriti.«

NAROBE

A: »Kako živiš zdaj v zakonu.«

B: »Kakor, slavček, samo narobe.«

A: »Zakaj narobe?«

B: »Pri slavčih poje amec, a samica molči, pri nas pa samica poje, a jaz molčim!«

NESPORAZUM

Sodnik: »Obtoženi ste, da ste poljubili gosposodično. Ko se je začela zaradi užajenosti jokati, ste jo poljubili še enkrat.«

Obtoženec: »Gospod sodnik, mislil sem, da se je zajokala od veselja . . .«

PRAVA PRILOŽNOST

Mati: »Otroci, danes me pa pustite lepo pri miru. Vsa sem bolna, niti roke ne morem dvigniti.«

Bratec (bratcu): »Jankec, le brž povej mami, da si razbil šipo.«

NIČ NE POMAGA

A: »No, ali vam je jahanje kaj pripomoglo s slušanjem?«

B: »Meni ne, pač pa konju . . .«

MALI OGLASI

VSE DENARNE ZADEVE

terjatve v hranilnih knjižicah vseh denarnih zavodov, vrednostne papirje (Vojno škodo) nakup in prodaja. Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino. Izpoljuje in vnovčij vse hranilne knjižice takoj v gotovini in hranilne knjižice na varno vknjižbo na mesečno odplačevanje v gotovini v polnem znesku in jamstvu. Vlagatelji in dolžniki obrnite se v gornjih zadevah na spodnji naslov. Zanesljive nasvete glede nakupa, prodaje in naložbe kapitala Vam daje brezplačno in jamčij za strogo solidno izvedbo v vseh poslih. Trgovska agentura za bančne in kreditne posle **Alojzij Planinšek**, Ljubljana, Beethovnova ulica šte. 14 - II., telefon 35-10.

Original francoske

VERMOREL

škropilnice in žveplalnike ter vse nadomestne dele k tem ima v zalogi po zelo ugodnih cenah. **Lovro Petovar, Ivanjkovci.**

KUPIM MANJŠE POSESTVO

na Kranjskem ali Gorenjskem. — **Ivan Kalan, Zasip 30. — Bled**

V BREŽICAH

in okolici ugodno prodajamo hiše, stavbišča, vinograde, sadovnjake, arondirana vinogradniška posestva za gotovino. Uprava Attemsovih posestev v Brežicah.

Krize bo konec

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet dati

nova posojila iz novih vlog

Zaupajte vaš denar

Mestni hranilnici ljubljanski

ki izplačuje nove zneske, vložene po L. 1933., neomejeno ter jih obrestuje po 4 do 5%.

Vloge nad 400.000.000 Din.

Rezerve 14.600.000 Din

KDOR POSLJE 10 DIN V ZNAMKAH

dobij poštne prosto lepo »Patent« toaletno ogledalo s stojalom, katero je izdelano z vložkom za sliko ali fotografijo. **D. Stucin, tovarna ogledal, Maribor.**

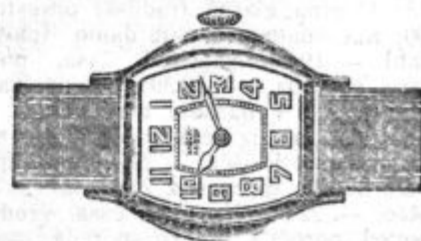
ŽULJI

Če so Vaše noge občutljive, če Vas žulji bodejo, grizejo in pečejo, dodajte vodi Saltrat Rodell, dokler ne dobi videz mleka. Ko pomočite noge v to mlečno kopeli, se bo izločil kisik ki je nosilec zdravih soli, prodril bo v znojnice, zdravec in umirjajoč kožo in kožno tkivo. Žulji Vas ne bodo več grizli in pekli. Krvni obtok bo popolnoma obnovljen in občutili se boste prijetno in zadovoljno. Žulji se bodo omeheali v veliki meri, da jih bo mogoče popolnoma odstraniti s korenino vred. Odrgnjena mesta se bodo zacelila, otekline pa bodo splahnele. Lahko boste nosili čevlje za celo številko manjše, kakor poprej. — Saltrat Rodell se prodaja povsod v strokovnih prodajalnah z našim jamstvom. Njegova cena je zelo zmerna.

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719. Cenena, a dobra **Shoock-Prof** zapestna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov zapestnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto. Velike izbira ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v svici

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

ZIVCNO IZMUČENIM.

Znanstveno je dognano, da regulira ekstrakt iz žleze zdrave in močne živali (»Kalefluid«) ko preide v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem, in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno detajlno literaturo zahtevajte: **Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković.**

»Kalefluid« se dobiva v lekarnah in drogerijah.

S. br. 10537/30